

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintasuunnitelma 2019

Syyskokouksen 23.11.2018 vahvistama

Sisältö

1.	Johdanto	3
	Vuosi 2019 – perheellistymismahdollisuudet	3
2.	Vaikuttamistyö	4
	2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2018–2022	4
	2.2. Vaikuttamistyön toimenpiteet 2019	5
	2.3. Kaikkien perheiden Suomi-hanke 2017–2019	5
	2.4. Yhteistyöverkoston kehittäminen.....	6
	2.5. Kansainvälinen vaikuttamistyö	6
3.	Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen	8
	3.1. Ammatillinen koulutus sateenkaariperheistä.....	8
	3.2. Väriä perhehoitoon -hanke 2018–2020.....	8
	3.3. Perhesuhdekeskus -toiminta.....	9
	3.4. Sateenkaariperheiden hyvinvointia koskevat julkaisut.....	9
4.	Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta	11
	4.1. Monimuotoista vertaistoimintaa perheille	11
	Perhehoitohankkeen myötä vertaistoimintaa perhehoitajille	11
	Apilaperheiden perustamiseen ja hyvinvointiin tarjotaan tukea	11
	Koululaisten toiminnassa lapset saavat jakaa kokemuksiaan	12
	Vertaistoimintaa muille erityisryhmille	13
	Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta	13
	Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea	17
	Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia	18
	Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen	19
	Läheisten toiminta	20
	Verkkovertaistoiminta	20
	4.2. Vertaistoinnin kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, koulutuksella ja palkitsemisella	21
	Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten koulutukset vuonna 2019	22
	4.3. Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki	23
	Käytännöllinen neuvonta	23
	Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki	23
	Sateenkaariperheiden perhevalmennus.....	24
	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet.....	24
	4.2. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta.....	25
	Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.....	25
	Pride-tapahtumiin perheisältöjä	25
5.	Tukipalvelut	27
	5.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen	27
	5.2. Viestintä.....	27
	Ulkoinen viestintä	27
	Sisäinen viestintä.....	27
	5.3. Hallinto	28
	Seuranta ja arviointi.....	28
	Henkilöstö.....	29
	Toimitilat	29
	Talous.....	29
	Liite 1: Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintasuunnitelma	30

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- Ihmisoikeustyötä
- Perhepolitiikan kehittämistyötä
- Lapsi-, nuoriso- ja perhetyötä
- Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- Moninaisuuskasvatustyötä

Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Väestöliittoon, Sosteen, Parisuhdekeskus Kataja ry:hyn, Nelfaan (Network of European LGBT Families Association), Transgender Europeen ja Ilgaan (International LGBTI Association).

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia sateenkaariperheiden lasten, vanhempien ja perhettä suunnittelevien kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, palveluiden kehittäjänä, tiedontuottajana ja -välittäjänä sekä edunvalvojana. Tavoitteena on edistää perheiden moninaisuuden huomioimista yhteiskunnassa, lisätä tietoisuutta sateenkaariperheistä, kehittää lainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää tukemaan sateenkaariperheitä heidän kasvatustehtävässään sekä tarjota sateenkaariperheiden jäsenille heidän tarvitsemiaan tukipalveluita.

Vuosi 2019 – perheellistymismahdollisuudet

Vuonna 2019 vaikuttamistyön keskiössä ovat eduskuntavaalivaikuttaminen, translaki, sijaissyntytyt, äitiyslain toimeenpano, perhehoidon kehittäminen, hedelmöityshoitosyrjintä, huolto- ja tapaamislaki ja maakuntavaalit. Perhepoliittisen ohjelman mukaisesti nostetaan aiempaa vahvemmin esiin sukupuolen moninaisuutta vaikuttamistyössä. Vuonna 2019 ei käynnistetä uusia hankkeita. Vanhoina hankkeina jatkavat Kaikkien perheiden Suomi-, Perhesuhdekeskus- ja Väriä perhehoitoon -hankkeet.

Vuoden 2019 vuositeema on perheellistymismahdollisuudet

Yhdistys valitsee vuosittain vuositeeman. Teeman valitsemisen tarkoituksena on kiinnittää erityistä huomiota johonkin tiettyyn teemaan kerrallaan. Vuositeema vaikuttaa yhdistyksen järjestämään vertaistoimintaan, vaikuttamistyöhön ja ammatillisen työn kehittämiseen. Vuoden 2019 teemaksi on valittu perheellistymismahdollisuudet.

Tavoitteet:

- Kiinnitetään yleistä huomiota sateenkaari-ihmisten perheellistymismahdollisuuksiin
- Vaikutetaan lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään perheellistymismahdollisuuksien parantamiseksi
- Tuetaan sateenkaari-ihmisiä perheen perustamisessa tiedottamalla, neuvomalla ja tarjoamalla ammatillista ja vertaistukea.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Nostetaan perheellistymismahdollisuuksien teemaa esiin keskustelutilaisuuksissa, koulutuksissa, tiedotteissa, lausunnoissa ja mediahaastatteluissa
- Panostetaan vaikuttamistyössä erityisesti sijaissyntytykseen, hedelmöityshoitosyrjinnän lopettamiseen, translain uudistamiseen, adoptioon, perhehoitoon sekä apilaperheiden juridiseen asemaan.
- Koulutustoiminnassa korostuu ennen kaikkea lastensuojelun ammattilaisten kouluttaminen perhehoidon ja adoption osalta.
- Lisätään vanhemmuuskumppaneille/apilaperheille tarjottavaa tietoa, neuvontaa ja tukea perheen perustamiseen.
- Tiedotetaan aktiivisesti perhehoidosta ja adoptiomahdollisuuksista sateenkaari-ihmisille

2. Vaikuttamistyö

Vaikuttamistyössä pyritään edistämään sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien hyvinvointia mahdollisimman laajasti, sekä parantamaan sateenkaari-ihmisten perheellistymismahdollisuuksia. Vaikuttamistyö on jatkuvan kehittämisen ja oppimisen aluetta. Kaikkien perheiden Suomi -hanke sekä kansainvälinen yhteistyö auttavat yhdistystä kehittämään omaa vaikuttamistyötään.

Pitkän aikavälin tavoitteet:

- Suomalainen yhteiskunta ja kulttuuri arvostavat kunkin perheen yksilöllistä perhe-elämää
- Jokaisen lapsen kasvua, perheen vanhemmuutta ja vanhempien rakkaussuhdetta tuetaan
- Suomalainen lainsäädäntö huomioi sateenkaariperheet yhdenvertaisesti oikeuksissa, velvollisuuksissa ja etuuksissa
- Lainsäätäjä huomioi perheiden moninaisuuden aina uutta lakia säätäessään
- Valtiovallalla on tarkkaa ja pitkäaikaista tutkimustietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja tarpeista
- Sateenkaariperheiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta seurataan ja edistetään koordinoitusti valtiovallan toimesta osana jatkuvaa ja hyvin resursoitua valtion seksuaali- ja sukupuolivähemmistöpolitiikkaa
- Sateenkaariperheiden yhdenvertaisuutta valvoo siihen nimetty viranomainen, yhdenvertaisuusvaltuutettu.
- Seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perheiden moninaisuutta esiin tuovaa moninaisuuskasvatusta tehdään julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämistä ei ole jätetty muutaman pienen järjestön vastuulle vaan sitä tehdään koordinoitusti julkishallinnon ja hyvin resursoitun ja laaja-alaisen kolmannen sektorin toimesta.
- Julkisessa keskustelussa sateenkaariperheistä puhutaan asiallisesti
- Sateenkaariperheet ry on aktiivinen järjestö, joka jatkaa vaikuttamistyötään perhepolitiikassa, ja jolla on resursseja osallistua lastensuojelun kehittämistyöhön ja koordinoida laajaa ja laadukasta vertaistoimintaa.

2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2018–2022

Yhdistyksen syyskokous asetti syksyllä 2017 yhdistykselle seuraavat perhepoliittiset tavoitteet, silmällä pitäen huhtikuussa 2019 järjestettäviä eduskuntavaaleja. Painopistealueeksi asetettiin sukupuolen moninaisuus. Alla mainitut tavoitteet on eritelty tarkemmin ohjelmassa, joka löytyy yhdistyksen nettisivuilta.

1. Valtionhallinnon toimintaohjelma seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi
2. Translaki korjataan ihmisoikeusperustaisesti ja itsemäärämisoikeuteen perustuvaksi. Translaissa olevasta transsukupuolisten lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksesta luovutaan välittömästi.
3. Perheellistymismahdollisuuksien laajentaminen
 - Säädetään kotimainen, syrjimätön sijaissynnytyslaki
 - Yhdenvertaiset hedelmöityshoidot kaikille sateenkaariperheille julkisilla klinikoilla, ja oikeudenmukaiset sairausvakuutuskorvaukset yksityisistä hedelmöityshoidoista
 - Rohkaistaan sateenkaariperheitä ja lastensuojelua lisäämään sijaishuollon perhehoitoa sateenkaariperheissä
 - Adoptioyhteistyötä etsittävä sellaisten ulkomaisten toimijoiden kanssa, jotka sijoittavat lapsia sateenkaariperheisiin..
4. Perhevapaiden uudistetaan huomioimaan perheiden moninaisuus
5. Useamman vanhemman perheiden tilanteet
 - Tapaamisoikeus voitava sopia tai määrätä myös sosiaaliselle vanhemmalle

- Vanhempien saatava sopia keskenään huoltajuudesta myös muulle kuin oikeudelliselle vanhemmalle
 - Perhe-etuudet useamman vanhemman ja kodin tilanteessa
 - Useamman vanhemman juridinen vanhemmuus mahdollistettava
6. Yhdistetään isyys- ja äitiyslait vanhemmuuslaiksi, joka mahdollistaa sukupuolen moninaisuuden huomioimisen, useamman kuin kahden vanhemman vahvistamisen ja vanhempien väliset sopimukset vanhemmuudesta.
 7. Vanhemmuuden ja huoltajuuden instituutioiden rinnalle tulee luoda vaihtoehtoisia juridisia instituutioita, joissa hoivan vastuuta voidaan jakaa moninaisemmilla tavoilla lapselle tärkeille aikuisille vanhempien sopimuksen tai tuomioistuimen päätöksen mukaan.
 8. Kaikkien perheiden Eurooppa
 - Sateenkaariperheiden vapaa liikkuvuus ja perhesuhteiden yhteinen tunnustaminen
 - Maahanmuutto- ja pakolaiskysymyksissä sateenkaariperheet huomioitava perheenäheidän oikeudellisista suhteistaan riippumatta
 9. Perhepalvelut kohtaavat kaikenlaiset sateenkaariperheet asiallisesti ja riittävään tietoon nojautuen
 10. Opetussuunnitelmat ja oppimateriaalit sisältävät tietoa perheiden moninaisuudesta varhaiskasvatuksessa, yleissivistävässä ja ammatillisessa/akateemisessa koulutuksessa.

2.2. Vaikuttamistyön toimenpiteet 2019

Vuonna 2019 vaikuttamistyön keskiössä ovat eduskuntavaalivaikuttaminen, translaki, sijaissynnytys, äitiyslain toimeenpano, perhehoidon kehittäminen, hedelmöityshoitosyrjintä, huolto- ja tapaamislaki ja maakuntavaalit. Perhepoliittisen ohjelman mukaisesti nostetaan aiempaa vahvemmin esiin sukupuolen moninaisuutta vaikuttamistyössä.

Toimenpiteet vuonna 2019

- Viedään yhdistyksen hallituksen vahvistamia hallitusohjelmavoitteita 2019 puoluekokousten, päättäjien ja virkamiesten tietoisuuteen
- Pyritään saamaan hlbt-i-toimintaohjelma, translain uudistaminen ja sijaissynnytyislain sekä vanhemmuuslain säätäminen hallituksen agendalle yhteisellä vaikuttamistyöllä kumppanijärjestöjen kanssa
- Tuetaan maakuntavaalivyössä Monimuotoiset perheet -verkoston ja Setan maakuntavaalitavoitteita
- Osallistutaan lapsen huolto- ja tapaamislain kokonaisuudistuksen loppuunsaattamiseen eduskuntakäsittelyn ja toimeenpanon aikana
- Huolehditaan, että perhevapaaudistus huomioi sateenkaariperheiden, mukaan lukien apilaperheiden tarpeet
- Seurataan äitiyslain toimeenpanon etenemistä ja ammattilaisten täydennyskoulutusta.
- Edistetään sateenkaariperheiden yhdenvertaisia hedelmöityshoitoja tukemalla perheitä valittamaan sairaanhoitopiirien harjoittamasta syrjinnästä tuomioistuimiin.
- Jatketaan perhehoidon hanketta, joka lisää sateenkaariperheiden määrää perhehoidon resurssina
- Huomioidaan myös adoptioalan koulutuksen tarve perhehoitohankkeen toteutuksessa, ja seurataan adoptioalan kehitystä kun samaa sukupuolta olevien yhteinen adoptio on tullut mahdolliseksi vuonna 2017

2.3. Kaikkien perheiden Suomi-hanke 2017–2019

Kaikkien perheiden Suomi -hanke on Monimuotoiset perheet -verkoston yhteistyöhanke, jota Sateenkaariperheet ry hallinnoi. Sen tarkoituksena on tehdä perhepolitiikan ja -työn kehittämis- ja vaikuttamistyötä kymmenen itsenäisen järjestön laajana ja tiiviinä yhteistyönä. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa järjestöjen kohderyhmiä yhdistäviä yhteisiä haasteita, etsiä niihin ratkaisuja ja viedä näitä ratkaisuja palveluiden ja lainsäädännön kehittäjien tietoisuuteen.

Tavoitteena on, että yhteishankkeen myötä syntyy uutta tietoa ja osaamista järjestöjen vaikuttamistyön keinoista ja mahdollisuuksista. Vuonna 2017 käynnistettiin hankkeen toinen hankejakso. Hankkeella on oma yksityiskohtainen toimintasuunnitelmansa, joka on tämän toimintasuunnitelman liitteenä.

2.4. Yhteistyöverkostojen kehittäminen

Yhdistyksen vaikuttamistyön strategiana on laaja, aktiivinen ja ennakkoluuloton verkostoituminen.

Perhehoidon kehittämisverkosto: luodaan aktiivisesti yhteyksiä lastensuojelun perhehoidon kentällä osana perhehoitohanketta yhteistyössä *Perhehoitoliiton, Pelastaa lasten, Pesäpuun, Lastensuojelun Keskusliiton ja Helsingin kaupungin kanssa.*

Monimuotoiset perheet -verkosto: Yhteinen vaikuttamistyön hanke Kaikkien perheiden Suomi, jonka toinen hankejakso käynnistettiin vuonna 2017. Hankkeen lisäksi kokoonnutaan neljä kertaa vuoden aikana yhteiseen kehittämispäivään. Tehdään yhteistyötä vapaaehtoistyön kehittämisessä. Tehdään toiminnan yhteistä arviointia ja kerätään kyselytietoja verkoston vapaaehtoisilta toimijoilta.

Seta, Setan jäsenjärjestöt, Trasek: Tehdään erittäin tiivistä yhteistyötä ennen kaikkea yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä ja tiedottamisessa. Vuonna 2017 käynnistettiin yhteistyössä Perhesuhdekeskus. Muita tärkeitä vaikuttamistyön kumppaneita *Amnesty, Ihmisoikeusliitto, Naisasialiitto Unioni, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta ja Mannerheimin lastensuojeluliitto.*

Lastensuojelun Keskusliitto: Keskusliitto on yhdistyksen kumppani perhehoito- ja perhekeskushankkeissa. Yhteisiä julkilausumia sateenkaariperheiden lasten oikeuksista.

Väestöliitto: Yhteistyö Perheaikaa.fi -hankkeessa jatkuu uudella rahoituksella Hyvä Kysymys -toimintana. Myös Urpot.fi -hankkeessa ollaan mukana. Vaikuttamistyön tärkeä kumppani.

Pelastakaa lapset: Yhteistyökumppani vaikuttamistyössä, perhehoitohankkeessa ja adoptioalan kehittämistyössä. Muita kumppaneita adoptioalan kehittämisessä *Adoptioperheet, Helsingin kaupungin adoptioyksikkö, Interpedia ja Valvira*

Lapsiasiavaltuutettu: Yhteistyökumppani vaikuttamistyössä. Vuodesta 2014 toiminnanjohtaja asiantuntijajäsenenä lapsiasianeuvottelukunnassa. Toiminnanjohtaja lapsiasiavaltuutetun HLBTI ja lapset –työryhmän puheenjohtajana 2015-2019.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu: Uuden yhdenvertaisuuslain myötä yhteistyö yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa on syventynyt. Vaikuttamistyössä sukupuolen moninaisuuden osalta yhteistyötä myös *tasa-arvovaltuutetun* kanssa.

Parisuhdekeskus Kataja: Asiantuntijakumppani Perhesuhdekeskus-hankkeessa. Yhdistys kumppanina vuosittaisilla parisuhdepäivillä. Muita parisuhdetyön kumppaneita evankelis-luterilaisen kirkon perhetyö, Helsingin seurakuntayhtymä ja Helsinki Missio.

Muita yhdistyksen tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat *muut perhe- ja lastensuojelujärjestöt, ev.-lut. kirkon lapsi- ja perhetyö, puolueet, STM, SM, UM ja OKM sekä useiden kuntien lapsi- ja perhetyö.*

2.5. Kansainvälinen vaikuttamistyö

Kansainvälinen yhteistyö ja solidaarisuus ovat olleet vuosikymmenet erityisen vahvaa hlbtioikeuksien edistämässä. Myös Sateenkaariperheet ry:n työssä se on näytellyt merkittävää roolia sekä vahvistamalla yhdistyksen vaikuttamistyötä ja argumentaatiota kotimaassa että mahdollistamalla kansainvälisiin haasteisiin puuttumisen. Sateenkaariperheiden osalta suurin kansainvälistymiseen liittyvä haaste on se, että perheenjäsenten väliset juridiset suhteet saattavat menettää merkityksen, kun perhe siirtyy maasta toiseen. Toinen merkittävä näkökulma ovat sateenkaariperheellisten pakolaisten oikeudet.

Yhdistyksen merkittäviä kansainvälisen vaikuttamistyön kumppaneita ovat eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen kattojärjestö **Nelfa**, maailman hlbt-i-järjestöjen kattojärjestö **ILGA** ja ennen kaikkea sen eurooppalainen osasto, kansalliset sateenkaariperhejärjestöt eri maissa, europarlamentaarikkojen LGBT-Intergroup, kansainvälisen sateenkaariperhepäivän koordinaatioryhmä, EU:n perusoikeusviraston hlbt-i-osasto, Euroopan neuvoston hlbt-i-osasto, oikeuskomissaarin toimisto ja eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestö COFACE. Sateenkaariperheet ry on yksi Nelfan perustajajäsenistä. Myös kansainvälisen sateenkaariperhepäivän organisoinnissa yhdistys on ollut alusta asti mukana.

Toimenpiteet vuonna 2019

- Järjestetään Nelfan vuosikokous Helsingissä 8.-10. maaliskuuta. Vuosikokouksen yhteydessä järjestetään myös avoin seminaaripäivä ajankohtaisesta teemasta sekä sosiaalisia tapahtumia osallistujille ja paikallisille perheille.
- Osallistutaan Nelfan (Helsinki), Ilga-Euroopan (Praha) ja Ilgan (Wellington) vuosikokouksiin ja niiden yhteydessä järjestettäviin konferensseihin
- Yksi hallituksen jäsen toimii jäsenenä Nelfan hallituksessa 2018–2019
- Yhdessä Nelfan ja muiden mantereiden sateenkaariperhejärjestöjen kanssa järjestetään 5.5.2019 kahdeksas Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.
- Osallistutaan Nelfan ja Ilga-Euroopan perheteemaisiin koulutuksiin ja tapahtumiin.
- Nostetaan perheteemoja esille kansainvälisissä hlbt-i-järjestöissä.
- Vaikutetaan suomalaiseen politiikkaan kansainvälisissä lapsi- ja perhekysymyksissä.
- Osallistutaan Venäjältä saapuvien sateenkaariperhepakolaisten tukemiseen. Viedään loppuun YK:n lapsen oikeuksien komitealle tehty yksilövalitus venäläisen sateenkaariperheen karkoituksesta takaisin Venäjälle. Vaikutetaan maahanmuuttopolitiikkaan.

3. Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen

Ammatillisen työn kehittämistä, siihen liittyvää hanketoimintaa ja tiedon tuottamista sateenkaariperheistä ohjaa yhdistyksen hallituksen vuonna 2014 vahvistama Toiminta- ja rahoitussuunnitelma 2014–2021.

3.1. Ammatillinen koulutus sateenkaariperheistä

Vuodesta 2012 lähtien järjestön koulutustoimintaa toteutettiin ja kehitettiin OKM:n myöntämällä erityisavustuksella. Hanke päättyi vuoden 2017 toukokuussa, mutta järjestön koulutustoiminta jatkuu. Kouluttamisesta vastaavat eri puolilla maata asuvat järjestön kouluttamat vapaaehtoiskouluttajat, hankkeiden työntekijät omilla aihealueillaan, järjestön muu henkilökunta, palkkioperustaiset kouluttajat sekä yhteistyökumppanien kouluttajat.

Stealta haetaan rahoitusta neljännelle vakituiselle työntekijälle asiantuntijan työnkuvalla, joka sisältäisi erilaisia tehtäviä ammatillisen työn kehittämisen saralla, esimerkiksi kouluttamista, konsultointia ja asiantuntijana toimimista kehittämishankkeissa.

Tavoitteet

Lisätään lasten ja perheiden parissa toimivien ammattilaisten tietoa ja osaamista sateenkaariperheiden kohtaamisesta ja perheiden erityishaasteista. Tavoitteena on myös kehittää kasvatusta- ja opetusalan sekä sosiaali- ja terveysalan yksiköiden ja oppilaitosten toimintakulttuuria yhä moninaisuudelle avoimemmaksi. Tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuuden toteutumista ja lisätä sateenkaariperheissä elävien lasten ja aikuisten hyvinvointia.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Vastataan mahdollisuuksien mukaan kaikkiin ammatillista täydennyskoulutusta koskeviin koulutuspyyntöihin. Koulutuksista peritään pääsääntöisesti palkkio.
- Tarjotaan yhdistyksen ja kumppaneiden asiantuntemusta ammatillisiin suur tapahtumiin, suurten toimijoiden seminaareihin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin tapahtumiin.
- Kartoitetaan rahoitusmahdollisuuksia sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatusta- ja opetusalan ammattilaisten täydennyskouluttamiselle ja muulle ammatillisen koulutuksen kehittämistyölle.
- Juurrutetaan kouluttaminen ja ammatillisen koulutuksen kehittämistyö yhdistyksen toimintaan jatkorahoituksesta riippumatta.
- Kehitetään vapaaehtoiskouluttajien tietotaitoa.
- Kehitetään koulutusyhteistyötä Setan kanssa.
- Ohjataan vapaaehtoisia Setan ja muiden yhteistyökumppaneiden kouluttajakoulutuksiin.
- Myös perhesuhdekeskus-, perhehoito- ja Kaikkien Perheiden Suomi -hankkeet sisältävät ammatillisen työn kehittämistä ja koulutusta.
- Perhesuhdekeskus kouluttaa erityisesti pari-, ero- ja perhetyön ammattilaisia sateenkaari-ihmisten perhesuhteista.
- Perhehoitohanke tarjoaa kohdennettuja koulutuksia perhehoidon toimijoille sekä asiantuntijapuheenvuoroja lastensuojelun tapahtumissa
- Jos vakituiselle asiantuntija-työntekijälle myönnetään rajoitus, ammatillisen työn koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa voidaan tehdä suunnitelmallisesti ja laajemmassa mitassa.

3.2. Väriä perhehoitoon -hanke 2018–2020

Keväällä 2018 käynnistettiin yhteistyössä kumppanien kanssa perhehoidon kehittämishanke Väriä perhehoitoon. Hankkeen tavoitteena on lisätä perhehoitoon pääsevien lasten osuutta

lastensuojelussa. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä sateenkaari-ihmisten määrää perhehoitajina. Sateenkaariperheiden osuus perhehoitajista on Suomessa vielä häviävän pieni moneen muuhun maahan verrattuna. Kuitenkin yli puolet sateenkaari-ihmisistä toivoo voivansa toimia kasvattajina. Samalla perhehoitajista on pulaa. Kyse on siis kohtaanto-ongelmasta, joka hankkeella pyritään ratkaisemaan.

Sateenkaariperheiden toimimiselle perhehoitajina ei ole lainsäädännöllisiä esteitä. Sen sijaan prosessiin sisältyy kokonainen joukko erilaisia, palveluketjuun liittyviä sosiaalisia, rakenteellisia, psykologisia, koulutuksellisia ja asenteellisia kynnyksiä, joita hankkeessa on tarkoitus madaltaa. Kyse on ennen kaikkea vaikuttamis-, tiedottamis- ja koulutustyön hankkeesta, jota hankkeen strategian mukaisesti tehdään yhtä aikaa kaikkien kynnysten osalta, laajan yhteistyöverkoston rintamalla, mukaan lukien lastensuojelun kunnalliset, yksityiset ja järjestötoimijat.

Tavoitteet:

- Lisätään perhehoitoon pääsevien lasten osuutta lastensuojelussa
- Lisätään sateenkaariperheiden määrää lastensuojelun perhehoitajien joukossa
- Lisätään tietoa sateenkaariperheistä perhehoitajina
- Kehitetään hyviä käytäntöjä sateenkaariperheiden huomioimiseen perhehoitajien rekrytoinnissa, koulutuksessa ja lastensuojelutyössä

Väriä perhehoitoon -hankkeella on oma, yksityiskohtainen toimintasuunnitelmansa.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Säännöllinen tiedottaminen sateenkariväelle sijaisvanhemmuuden mahdollisuudesta
- Sijaisvanhemmuus-infotilaisuuksien järjestäminen maakunnissa
- "Ajoissa kotiin" rekrytointi- ja tiedotuskampanjaan osallistuminen syksyllä 2019
- Tarjotaan kohdennettua, organisaatitasoista ja -lähtöistä koulutusta perhehoidon toimijoille
- Asiantuntijapuheenvuorot ja hankkeen näkyvyys lastensuojelun tapahtumissa ja seminaareissa sekä erilaisissa julkaisuissa
- PRIDE-valmennuksen toteuttaminen/ päättäminen
- Kartoitetaan ja kehitetään ohjaavaa materiaalia toimivista käytännöistä ja kehittämistarpeista sateenkaarisijaisvanhempien fokusryhmätyöskentelyn avulla
- Kartoitetaan vertaistoiminnan tarpeita ja toiminnan aloittaminen

3.3. Perhesuhdekeskus -toiminta

Perhesuhdekeskus on ollut toiminnassa vuodesta 2017. Perhesuhdekeskus-toiminnan kohderyhmänä ovat järjestön muusta toiminnasta poiketen kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä. Tavoitteena on lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten perhesuhteisiin. Perhesuhdekeskus on kaikkien sateenkaarijärjestöjen yhteinen Perhesuhdekeskus.

Keskus koordinoi, kouluttaa ja kehittää rakkaussuhteisiin ja muihin perhesuhteisiin liittyvää vertaistoimintaa sekä tarjoaa ammatillista tukea perhesuhteiden tueksi. Sateenkaari-ihmisten perhesuhteiden erityiskysymyksiä ja tuen tarpeita kartoitetaan. Kerätyn tiedon pohjalta kehitetään keskuksen toimintoja, koulutetaan pari-, perhe- ja erotyön ammattilaisia sekä tuotetaan jaettavia materiaaleja sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen perhesuhteiden tueksi.

Perhesuhdekeskuksen vuoden 2019 tarkennetut tavoitteet ja toimenpiteet on sisällytetty tämän toimintasuunnitelman muihin osioihin.

3.4. Sateenkaariperheiden hyvinvointia koskevat julkaisut

Yhdistys julkaisee kohdennettua tietoa sateenkaariperheistä eri ammattiryhmille ja eri elämäntilanteisiin liittyen. Osa julkaisuista puhuttelee suoraan ammattilaisia. Osa materiaaleista on

suunnattu sekä ammattilaisille että perheille itselle. Myös perheille suunnatut julkaisut palvelevat perheiden kanssa työtä tekeviä ammattilaisia. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

Tavoitteet

Tarjotaan mahdollisimman monipuolista tietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja elämäntilanteista tavalla, joka on helposti ymmärrettävä ja samaistuttava.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Artikkelit Sateenkaarevat pari- ja monisuhteet pari- ja perhetyössä tietokirjaan Perhe- ja läheissuhteet sateenkaaren alla
- Opas/työkirja sateenkaarevista rakkaussuhteista
- Opas sateenkaari-ihmisten läheisille
- Opas-materiaalit perhehoidon ammattilaisille, perhehoitajille, biologisille vanhemmille ja sijoitetuille lapsille
- Tarvittavat uusintapainokset yhdistyksen oppaista

4. Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta

4.1. Monimuotoista vertaistoimintaa perheille

Yhdistyksen keskeisiä vertais- ja tukitoiminnan muotoja ovat paikalliset perhetapaamiset ja vertaisryhmät, valtakunnallinen perheleiritoiminta, sateenkaariperheiden perhevalmennustoiminta, Perheaikaa.fi-sivuston vertaistukiryhmät, koululaisten oma toiminta ja oma keskustelufoorumi, parisuhdekurssit ja -ryhmät, eron jälkeisen vanhemmuuden tukeminen (Vanhemman Neuvo -ryhmät), yhdistyksen oma nettikeskustelufoorumi, vanhemmuutta suunnittelevien ryhmät ja erilaiset muut vertaistapaamiset. Vertaistoimintaa järjestetään valtakunnallisesti ja mahdollisimman monipuolisesti. Paikallisten yleisten perhetapaamisten lisäksi järjestetään erityisryhmien tapaamisia ja lukuisia vapaa-ajan toiminnan yksittäisiä tapaamisia. Valtakunnallista ja paikallista vertaistoimintaa koordinoi vertaistoiminnan koordinaattori.

Vuoden 2019 työssä painotetaan erityisesti apilaperheiden ja eronneiden/eroavien perheiden tukemista.

Perhehoitohankkeen myötä vertaistoimintaa perhehoitajille

Lastensuojelun perhehoito ja sijaisvanhemmuus on erityistä vanhemmuutta, jossa joutuu kohtaamaan paljon erilaisia asioita ja tunteita liittyen sijoitukseen ja sijoitettuun lapseen. Kokemusten ja tunteiden jakaminen vertaisten kanssa helpottaa joskus rankoiltakin tuntuissa perhehoidon tilanteissa ja ehkäisee uupumista. Hyvinvoiva perhehoitaja on tärkein voimavara onnistuneelle sijoitukselle.

Tavoitteet:

- Sijaisperheet tutustuvat toisiin sijaisperheenä toimiviin sateenkaariperheisiin ja saavat vertais- ja ammattilais tukea perhehoidon arkeen ja haasteisiin
- Sijaisperheissä elävät lapset tutustuvat toisiin sijaisperheiden lapsiin ja saavat vertaistukea ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten lasten kanssa. Huomioidaan erityisesti sijaissisaruuksien sekä sijoitetun rooli.
- Sijaisperheissä elävät sijaissisarukset tutustuvat muihin sijaisperheiden lapsiin ja saavat vertaistukea ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten sijaissisarusten kanssa
- Sijoitetut lapset saavat vertaistukea ja mahdollisuuden puhua kokemuksistaan toisten sijoitettujen lasten kanssa.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Kartoitetaan vertaistoiminnan tarpeita ja toiveita
- Aloitellaan vertaistoimintaa esiin tulleiden tarpeiden ja toiveiden pohjalta

Apilaperheiden perustamiseen ja hyvinvointiin tarjotaan tukea

Apilaperheissä vanhemmuus jaetaan vähintään yhden sellaisen henkilön kanssa, johon ei koskaan ole ollut romanttista suhdetta. Apilaperhettä lähdetään perustamaan ideana jakaa vanhemmuus, ei välttämättä muuta. Apilaperheen lapsella on alusta saakka kaksi kotia. Vaikka kahden vanhemman apilaperheitä on koko ajan lisääntyvässä määrin, apilaperheille on tyypillistä se, että vanhempia on useampi kuin kaksi. Yhdistys on saanut yhä enenevässä määrin yhteydenottoja apilaperhettä suunnittelevilta. Syksyllä 2019 televisiossa alkaa pyöriä apilaperheen muodostamisesta kertova tositelevisiosarja, mikä luultavimmin tulee lisäämään entisestään yhteydenottoja ja nostaa aiheen julkiseen keskusteluun. Apilaperheet kaipaavat perheen suunnitteluvaiheessa erityyppistä tukea ja neuvoja kuin esimerkiksi hedelmöityshoitoklinikan palveluita käyttävä naispari. Apilaperheen

perustaminen vaatii erityistä suunnittelua ja neuvottelutaitoja. Myös perhe-elämälle tuo omat haasteet (ja vahvuudet) se, että koteja on kaksi ja vanhempia useita.

Tavoitteet:

- Yhä useampi apilaperhettä harkitseva saa asianmukaista ja riittävää tietoa perheen perustamisen pohjaksi.
- Apilaperheestä haaveilevat löytävät aiempaa helpommin niiden ihmisten luo, joilla on vastaavia toiveita.
- Apilaperheet tutustuvat muihin apilaperheisiin ja saavat vertais- ja ammattilaitukea perhe-elämän mahdollisiin haasteisiin.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Vertaistoiminnan tilaisuudet: Apilaisien ja apiläätien omat vertaistuki-illat, etä- ja vuoroviikkovanhempien tapaaminen, fasilitoitu vanhemmuuskumppanuuspaja, jossa etsitään apilavanhempien kanssa vanhemmuuskumppanuuden hyviä käytäntöjä. (Seuraava vaihe kurssi vanhemmuuskumppanuuteen, mahdollisesti vuonna 2020).
- Tietoa ja tutustumista: Miten apilaperheet tekee lapsia -nettiluento, uutiskirjeeseen apilasisältöjä, nettisivuille apilaperheiden osio, vanhemmuuskumppaniksi.fi-palvelun käynnistäminen (jos vapaaehtoisia löytyy) ja ”Apilaperheen perustaminen” – informatiivinen ilta apilaperheen perustamista harkitseville, jossa päästään myös tutustumaan toisiin perhettä suunnitteleviin pariskuntiin tai henkilöihin.
- Tukea: Henkilökohtaista neuvontaa apilaperhettä perustaville ja psykososiaalista tukea vanhemmuuskumppanuuden haastaviin tilanteisiin Perhesuhdekeskuksesta.
- Aletaan rakentaa mallia vanhemmuuskumppanuuden tukemiseksi vertaistoiminnan keinoin.
- Kehitetään vertaisuuteen pohjautuvia, teemoitettuja vanhemmuuskumppanuustuokioita apilaperheille ja vanhemmuuskumppaneille yhteistyössä Perhesuhdekeskuksen kanssa.

Koululaisten toiminnassa lapset saavat jakaa kokemuksiaan

Koululaisten toiminta jakaantuu kahteen osa-alueeseen, paikalliseen toimintaan erilaisten teemailtojen muodossa ja valtakunnalliseen leiritoimintaan. Paikallisessa toiminnassa samalla paikkakunnalla asuvat lapset perheineen tutustuvat toisiinsa ja yhteydenpidon on helppo jatkaa myös tapaamisten ulkopuolella. Leireillä mukaan toimintaan pääsevät myös syrjäseutujen ja niiden paikkakuntien lapset ja nuoret, joilla ei ole omaa koululaisten toimintaa. Koululaisten tapaamisten yhteydessä vanhemmilla on mahdollisuus kokoontua yhteen ja keskustella kouluikäisten elämään liittyvistä aiheista. Tarvittaessa järjestetään ammattilainen vetämään aikuisten vertaiskeskustelua

Tavoitteet:

Tutustuttaa lapsia toisiinsa ja toistensa perheisiin, käsitellä perheiden moninaisuutta lasten ikätasolle sopivalla tavalla ja voimaannuttaa lapsia perheidentiteettiä vahvistamalla.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Järjestetään kolme erilaista leiriä: kolmipäiväinen leiri talvileirin yhteydessä talvella, yksi nelipäiväinen leiri kesän perheleirin yhteydessä ja koululaisten oma leiri yhteistyössä lastenleirejä järjestävän järjestön kanssa.
- Pyritään siihen, että pääkaupunkiseudun, Kuopion, Tampereen ja Turun lisäksi koululaiset kokoontuvat teemailtojen muodossa myös muilla isommilla paikkakunnilla.
- Vertaistoiminnan koordinaattori innostaa paikallisia koululaistoiminnan organisointiin ja avustaa toiminnan käynnistämisessä.
- Koululaistoiminnan hyviä kokemuksia jaetaan vertaisohjaajien Facebook- ja sähköpostiryhmässä.

Uusperheet

Sateenkaariperheisiin kuuluu monenlaisia uusperheitä. Suurimmalla osalla takanaan ero lapsen synnyinperheessä. Osalla uusperhe on ensimmäinen sateenkaareva perhe, jolloin koko perhe on monen uuden asian edessä. Uusperheissä elämä on erilaisten tapojen, tottumusten ja monen ikäisten ihmisten yhteensovittamista. Dynamiikka ja haasteet ovat hyvin erilaisia kuin ydin- tai apilaperheissä, joissa vanhemmuuteen ja perheyteen kasvetaan yhtä matkaa ja lapset ja aikuiset tutustuvat toisiinsa. Uusperheet tarvitsevat tietoa uusperheydestä ja etenkin vertaistukea perheyden kiemuroihin.

Tavoitteet:

- Yhä useampi perhe tulee tietoiseksi uusperheyden erityisyydestä ja siihen tarjottavista tukimuodoista.
- Asuinpaikkakunta ei estä ketään saamasta vertaistukea
- Vertaistukea ja uusperhetietoutta on etenkin aikuisten saatavilla. Lasten tarpeista tullaan tietoisemmiksi, jotta toimintaa heidän suhteen päästään suunnittelemaan.
- Tehdään vahvasti yhteistyötä Suomen uusperheiden Liiton (Supli) kanssa. Saadaan tietotaitoa jaettua puolien ja toisin.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Uusperheille aletaan järjestää vertaisohjattua toimintaa. Vertaisohjaajia koulutetaan yhteistyössä Suplin kanssa. Vuoden aikana järjestetään yksi vertaisohjattu uusperhe aikuisten viikonloppu.
- Uusperheille järjestetään vähintään yksi verkkovertaistapahtuma
- Uusperheille järjestetään muutama asiantuntijaohjattu tilaisuus Helsingissä

Vertaistoimintaa muille erityisryhmille

Yhden vanhemman perheet, heterosuhteessa lapsia saaneet, miehet, sosiaaliset vanhemmat ja lapsiperheellisyyden alkutaipaleella olevat jatkavat säännöllisiä kokoontumisia. Kartoitetaan vanhempien toiveita erilaisten ryhmien suhteen jäseniltä ennen kaikkea vuosittaisilla jäsenkyselyillä. Käynnistetään uusia ryhmiä kiinnostuksen ja vapaaehtoisten vetäjien löytymisen puitteissa. Perheleireillä järjestetään vaihteleville kohderyhmille muutaman tunnin vertaiskeskusteluryhmiä.

Vapaaehtoisesti toteutettu paikallinen vertaistoiminta

Helsinki

Kolmetoistahenkisen tiimin voimin pääkaupunkiseudulla järjestetään runsaasti toimintaa. Tapaamiset ovat suurimmaksi osaksi vapaamuotoisia ja vertaistuellisia, mutta paikalla on lähes aina tiimin jäseniä, joilta voi kysellä yhdistyksen toimintaan liittyvistä asioista sekä saada mahdollisesti muuta ohjausta ja neuvontaa.

Tiimin toimintaa kehitetään ja tiimin jäseniä sitoutetaan toimintaan neljä kertaa vuodessa tapahtuvien tiimipalaverien muodossa sekä panostamalla tiimin yhteishenkeen. Tavoitteena kehittää sosiaalisessa mediassa ja sähköpostin välityksellä tapahtuvaa tiedottamista ja yhteydenpitoa. Toiminnan kasvaessa ja kehittyessä pyritään saamaan tiimiin lisää aktiivisia jäseniä.

Säännöllisten tapaamisten lisäksi kannustetaan tiimiin kuulumattomia perheitä järjestämään yksittäisiä kokoontumisia omaan lähipuistoonsa itselle sopivaan aikaan. Tapaamiset voivat olla sisällä tai ulkona. Tapaamisten järjestämiseen ja tiedottamiseen saa apua pääkaupunkiseudun tiimiltä.

Tapaamiset ovat etupäässä Helsingissä, mutta joitakin koko perheen retkiä tehdään myös Helsinkiä ympäröiviin kaupunkeihin. Koululaistoiminta jakaantuu suhteellisen tasaisesti Espoon, Helsingin, Sipoon ja Vantaan välille.

Helsinki Pridejen suhteen tehdään yhteistyötä HeSetan kanssa. Sukupuolen moninaisuuden tiimoilta yhteistyökumppanina on Transtukupiste. Koululaisten toiminnassa tehdään yhteistyötä ja järjestetään vähintään yksi yhteistapahtuma pääkaupunkiseudun ulkopuolisen tiimin kanssa. Yhteistyötä Helsingin Nuorisosiankeskuksen kanssa kehitetään.

Toiminta vuonna 2019:

- Perhekahvila kotivanhemmille joka tiistai läpi vuoden
- Ruotsinkielinen perhekahvila kerran kuukaudessa
- Kahdeksan perhetapaamista, joista osa teemoitettuja, esim. Halloween
- Alkutaipaleiltoja lapsiperheen suunnittelijoille ja perheyden alkutaipaleella oleville kerran kuukaudessa
- Sosiaalisten vanhempien ryhmä 4-5 kertaa
- Kolme asiantuntija- tai vertaisvetoista aikuisten tapahtumaa, joissa on lastenhoito
- Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä järjestetään koko perhe juhlat
- Sukupuolen moninaisuus ja vanhemmuus -ryhmä neljä kertaa, jos saadaan vetäjälle pari
- Sukupuoltaan pohtivien lasten ryhmä kuusi kertaa
- Kehitetään aikuisten toimintaa yhteisten leffailtojen ja retkien muodossa kaikenikäisten lasten vanhemmille ja lisäksi koululaisten kotiväelle erikseen.
- Koululaiset kokoontuvat noin joka toinen kuukausi, välillä itsekseen ja välillä perheidensä kanssa erilaisten toimintojen äärelle. Suunnitelmassa mm. Metsä- ja saariretkiä, liikuntaa, veneilyä ja pelailua
- Helsinki Prideilla alkutaipaleillan, perhekahviloiden, perhetapaamisten ja sosiaalisten vanhempien ryhmän lisäksi ainakin jokin toiminnallinen tuokio, retki, koululaisten ohjelmaa, isätapaaminen, sukupuoleltaan moninaisten perheiden tapaaminen, perhepiknik ja Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet sekä kaikille että miehille

Jyväskylä

Jyväskylässä paikallistoiminnasta vastaa yksi henkilö, joka myös kouluttaa alueen ammattilaisia sateenkaariperheiden kohtaamisesta. Tavoitteena on löytää uusia vapaaehtoisia mukaan tiimiin. Vuonna 2019 painopiste on sukupuolen ja perheiden moninaisuus.

Toiminta vuonna 2019:

- Kaikille perheille ja suunnittelijoille yhteisiä tapaamisia neljä kertaa
- Laskiaistapahtuma Halssilan hiihtomaassa
- Psykologijohtoinen suljettu keskustelutilaisuus, jonka aiheesta tehdään etukäteen kartoitusta
- Kesällä retki ja ulkopelipäivä
- Sosiaalisten vanhempien tapaamisia järjestetään tarpeen mukaan
- Alkutaipaletapaamisia, jos tarvetta ilmenee ja löytyy uusi vetäjä
- Sählytoiminta käynnistetään uudelleen, jos innokkaita on riittävästi
- Pikkujoulut kylpylässä

Kanta-Häme

Kanta-Hämeen alueella paikallistoiminta käynnistettiin loppuvuodesta 2018. Toimintaa lähti pyörittämään yksi henkilö. Perhetapaamisten sisältöjä kehitetään yhdessä osallistujien kanssa. Tapaamisen kutsutaan mukaan myös perheestä haaveilevat ja alkumetreillä olevat. Tapaamiset järjestetään Hämeenlinnassa MLL:n tiloissa viikonloppuisin, jolloin myös koululaisten ja kauempaa tulevien on helpompi osallistua. Kevään aikana kartoitetaan, millaiselle toiminnalle juuri Kanta-Hämeessä on kysyntää ja miltä osin on järkevää hyödyntää viereisten suurten kaupunkien

toimintaa ja sen pohjalta sitten suunnittelemme tulevaa. Yhteistyötä viritellään Helsingin ja Tampereen paikallistiimien kanssa esim. yhteisen retken muodossa lähialueelle.

Toiminta vuonna 2019:

- Perhetapaamiset, 6-10 kertaa
- Retki(ä) yhtesistyössä jonkin toisen tiimin kanssa

Keski-Uusimaa

Toiminta aloitettiin keväällä vuonna 2018. Tiimissä on kolme jäsentä, joiden tavoitteena houkutella alueen perheet mukaan tutustumaan toisiinsa ja kartoittaa onko alueella toiminnan vakiinnuttamiselle tarvetta. Osallistujien päällimmäisenä toiveena on ollut verkostoituminen muiden alueella asuvien sateenkaariperheiden kanssa. Tiimi kannustaa myös vapaamuotoisiin arjen tapaamisiin esimerkiksi leikkipuistoissa. Vuoden seitsemän tapahtumaa järjestetään aidosti alueen eri kunnissa ja jopa hiukan ulkopuolella, kuten Päijät-Hämeen alueella. Tiimi tekee sateenkaariperheyttä näkyväksi mm. jakamalla sateenkaariperhetietoutta alueen terveyskasvatus- ja sosiaalialan ammattilaisille sekä välittämällä haastattelupyyntöjä.

Toiminta vuonna 2019:

- Sunnuntaibrunssi
- Laskiaisrieha tai muu talvitapahtuma
- Kevättapaaminen
- Retki Puuhamaahan
- Maakuntatreffit Lahdessa, esim. Launeen perhepuistossa
- Tapaaminen Hyvinkään rautatiemuseolla
- Loppuvuoden teematapahtuma

Kokkola

Kokkolassa kolmihenkisen tiimin voimin kartoitetaan alueen perheiden toiveita ja tarpeita toiminnalle ja pyritään saamaan alueen perheet tietoisiksi toiminnasta. Ensisijaisesti tapaamiset on tarkoitettu kaikenlaisille sateenkaariperheille ja perhettä suunnitteleville. Tiimi kehittää paikallista vaikuttamistoimintaa ja toimii tarvittaessa kouluttajina.

Toiminta vuonna 2019:

- Perhetapaamisia perheiden toivomissa paikoissa
- Retki sisätouhupuistoon
- Retket eläinpuistoon ja talviseen luontoon
- Näkyvyyttä tuova ohjelmallinen sateenkaaripiknik
- Aikuisten oma illanvietto/tapaaminen
- Tarvittaessa toimintaa erikseen kouluikäisille

Kuopio

Kuopion paikallistiimissä toimii kaksi ihmistä. Jos Kuopiossa järjestetään Pridet, pidetään siellä ainakin Miten lapsia tehdään -tilaisuus. Pienten perheet kokoontuvat Perheentalolla ja koululaiset Kuopiohallissa, jossa järjestetään tapahtumia myös kaikenikäisten perheille. HopLopiin rekrytoidaan perheiden teini-ikäisiä nuorempien lasten leikittäjiksi ja hoitajiksi, jotta vanhemmilla on mahdollisuus rauhaansa vertaiskeskusteluun.

Toiminta vuonna 2019:

- Pienten perheiden tapaamiset 2-4 kertaa
- Koululaisten pompputapaamiset kaksi kertaa
- Kaikenikäisten lasten perheiden yhteispomput kaksi kertaa
- Retki HopLopiin

- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtuma
- Kylpyläretki

Kymenlaakso

Kymenlaakson toimintaa pyörittää yksi vapaaehtoinen. Kymenlaaksossa ollaan mahdollisuuksien mukaan mukana erilaisissa yleisö- ja perhetapahtumissa, ja tarpeen mukaan koulutetaan paikallisia sosiaali-, terveystoimintajärjestäjien ja opetusalan toimijoita.

Toiminta vuonna 2019:

- Muutama retki ja kokoontuminen perheiden kotona

Mikkeli

Mikkelissä tavataan satunnaisesti. Enemmän keskitytään ja panostetaan vaikuttamistyöhön ja sateenkaariperheistä kouluttamiseen.

Oulu

Oulussa toiminnasta vastaa yksi vapaaehtoinen. Kuukausittaiset perhepaamiset pidetään keskustelun, askartelun, kahvittelun ja leikkimisen merkeissä. Oulun Sateenkaariperheaktiivit pyrkivät osallistumaan erilaisiin koulutustilaisuuksiin kouluttajien roolissa ja tekemään näin Sateenkaariperheitä tunnetummiksi Oulun alueella. 2018 Oulussa pidetään Pride -tapahtuma, johon järjestetään myös sateenkaariperheille suunnattua ohjelmaa, minkä mahdollistamiseksi haetaan paikallista sponsoria.

Toiminta vuonna 2019:

- Perhetapaamisia kymmenen kertaa vuodessa
- Retki pulkkamäkeen
- Mökkiretki yöpymisineen hiihtokeskukseen
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän piknik
- Kesällä muutama leikkipuistotapaaminen
- Koululaisten kokoontumisia mm. geokätköilyn ja luontoretken parissa
- Oulu Prideilla Miten lapsia tehdään -tilaisuus, perhepiknik ja perhetapaaminen

Pori

Porin paikallistiimi käsittää kaksi pariskuntaa. Kaikenlaisille sateenkaariperheille ja perhesuunnittelijoille suunnattuja perhetapaamisia järjestetään joka toinen kuukausi. Tiimi jatkaa yhteistyötä paikallisen lapsiperheyhdistyksen Lapsis ry:n kanssa. Aktiivit tekevät alueellista vaikuttamistyötä toimimalla kokemusasiantuntijoina mm. oppilaitosten ja paikallisten toimijoiden koulutuksissa ja tilaisuuksissa.

Toiminta vuonna 2019:

- Tapaamisia sisätiloissa pienen puuhailun ja kahvittelun merkeissä
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtuma
- Kesällä ulkotapaamisia retkeille ja tapahtumiin osallistuen sekä leikkipuistoissa

Rovaniemi

Rovaniemellä järjestetään pienen tauon jälkeen toimintaa perheiden aktivoituessa ja ilmaistessa vertaistoiminnan tarvetta.

Tampere

Tampereen alueen toimintaa organisoii seitsenhenkkinen tiimi. Ainakin kahdella perhetapaamiskerralla lapsille on hoitajat ja aikuisille asiantuntijavetoista vertaistyöskentelyä. Tarvittaessa suunnitelmien lisäksi järjestetään tarvittaessa vertaisryhmiä ja –tilaisuuksia läheisille, uusperheille, miesparien perheille ja transtustaisille ihmisille. Tampereella yhteistyötä tehdään Pirkanmaan setan kanssa.

Toiminta vuonna 2019:

- Alkutaipaletapaamisia, seitsemän kertaa
- Yhden vanhemman perhein kokoontumisia, kaksi kertaa
- Pienten tapaamisia päivällä, 12-24 kertaa
- Perhemuodosta ja lasten iästä riippumattomia perhetapaamisia, kahdeksan kertaa
- Koululaisten toiminnallisia retkiä tai tapaamisia, neljä kertaa
- Aikuisten illanviettoja kaksi kertaa
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtuma
- Perheleiri
- Aikuisten vapaa viikonloppu
- Prideilla perhetapaaminen ja Miten lapsia tehdään -tilaisuus
- Lasten ensiapukoulutus
- Joulujuhla

Turku

Viidestä vapaaehtoisesta koostuva paikallistiimi järjestää Turun toimintaa. Kaksi sen neljästä jäsenestä on myös Sateenkaariperheiden hallituksessa.

Toiminta vuonna 2019:

- Puistotreffit päiväsaikaan kotivanhemmille muutaman kerran
- Kaikille avoimia perhetapaamisia, kahdeksan kertaa
- Yhden vanhemman sateenkaariperheiden ryhmä, yhdeksän kertaa
- Alkutaipaletapaamisia, melkein joka kuukausi
- Miten lapsia tehdään? -tilaisuus
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän kokoontuminen
- Perheleiri ensimmäistä kertaa
- Viikonloppuleiri yhden vanhemman perheiden aikuisille
- Koululaisten lautapeli- ja leffailtoja sekä retkiä
- Arjessa jaksaminen –keskustelutilaisuus aikuisille
- Turku Pridella erilaista ohjelmaa sekä perheiden puistojuhla
- Tonttujuhla

Joensuu, Lahti ja Seinäjoki

Näissä kaupungeissa etsitään uusia paikallisvastaavia tai -tiimejä. Perheet tapaavat toisiaan epämuodollisemmin. Tapahtumia (esimerkiksi Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia, sateenkaariperhekoulutuksia ja parisuhdetoimintaa) järjestetään yhteistyössä Setan paikallisjärjestöjen kanssa.

Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea

Leirit toiminta on ollut pitkään Sateenkaariperheet ry:n toiminnan keskeinen ja kysytyin toimintamuoto, jolla ylläpidetään sateenkaariperheiden psykososiaalista hyvinvointia. Kyseessä ei

ole loma- ja virkistystoiminta vaan leirit ovat ohjelmaltaan hyvin vertaistuellisia ja lähentyvät sopeutumismennuskurssien toimintatapa.

Tavoitteet:

- Tuetaan vanhempien jaksamista, vanhemmuutta ja parisuhdetta
- Vahvistetaan perheenjäsenten perheidentiteettiä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.
- Huomioidaan monenlaiset erityisryhmät ja monenlaiset tarpeet
- Tarjotaan perheille tietoa sateenkaariperheiden tilanteesta palveluissa, etuuksissa ja lainsäädännössä
- Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua järjestön toimintaan
- Järjestetään leirejä eri puolella Suomea
- Pidetään leirien osallistumismaksut kaikkien perheiden mahdollisuuksien rajoissa
- Jokaisella leirillä on sosiaalialan ammattilaisten tarjoamaa ryhmä- tai muuta vertaistuen ohjattua tukitoimintaa

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Pyritään madaltamaan miesten ja transihmisten kynnystä osallistua perheleireille.
- Suunnataan mainostusta erityisesti miesten perheille.
- Isojen leirien lisäksi järjestetään aiempaa enemmän pienempiä leirejä ja vanhemmille suunnattuja leirejä
- Tiedotetaan leireistä ja tapahtumista yhteistyössä transtukipisteen kanssa ja transihmisten yhteisöissä.

Vuonna 2019 toteutetaan 11 leiriä, joilla tavoitetaan seuraava määrä leiriläisiä:

1. talven perheleirillä, Mikkelissä, 70 leiriläistä
2. aikuisten toiminnallisessa vertaisviikonlopussa 12 henkilöä
3. transmaskuliinien isien leirillä 10 leiriläistä
4. Turun alueen perheleirillä 20 leiriläistä
5. yhden vanhemman perheiden aikuisten leirillä 14 osallistujaa
6. kesän perheleirillä, Kannonkoskella, heinäkuussa 100 leiriläistä
7. kesän koululaisten leirillä 25 leiriläistä
8. Tampereen alueen perheleirillä 30 leiriläistä
9. aikuisten vaellusviikonlopussa Kolilla 12 henkilöä
10. syksyn perhevalmennusleirillä 20 leiriläistä

Toimintavuoden aikana tavoitetaan yhteensä 313 leiriläistä ja tuotetaan 825 henkilöleirivuorokautta. Kaikki leirit järjestetään yhteistyössä leirikeskusten kanssa, joka vastaa leirin majoitus- ja ruokapalveluista. Perheleireillä on järjestetty vapaaehtoisvoimin ikäryhmäkohtainen lastenohjelma/hoidon siten, että aikuiset voivat viettää aikaa myös keskenään ja työskennellä työryhmissä keskustellen tai toiminnallisesti käsitellen vaihtelevia teemoja. Teemat valitaan perheille tehdyn vuosittaisen jäsenkyselyn perusteella. Perheleireillä on myös aikuisille suunnattua rentoutus- ja kuntoutustoimintaa.

Rakkaussuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia

Sateenkaarevien paris- ja moniskuntien rakkaussuhteisiin, perhesuhteisiin ja eroihin liittyy monenlaisia sosiaalisia, juridisia, rakenteellisia ja palvelujärjestelmän haasteita. Lisäksi paris- ja moniskunnat ja perheet ovat jättäneet julkisia tukipalveluita käyttämättä syrjinnän pelon tai huonojen palvelukokemusten takia. Näistä syistä ennalta ehkäisevään ja ratkaisukeskeiseen rakkaussuhteita tukevaan vertaistoimintaan on panostettu viime vuosina paljon.

Vuonna 2017 käynnistetty Perhesuhdekeskus järjestää rakkaussuhteita vahvistavaa vertaistoimintaa kaikille sateenkaareville paris- ja moniskunnille. Sateenkaariperheille suunnatun vertaistoiminnan käytännön järjestäminen on edelleen yhdistyksen perustoiminnan vastuulla.

Tavoitteet:

Sateenkaarevien paris- ja moniskuntien rakkaussuhdehyvinvointi lisääntyy. Lisätään tietoa sateenkaariperheiden vanhemmille rakkaussuhteiden hyvinvoinnin merkityksestä lapsen hyvinvoinnille. Vahvistamalla vanhempien rakkaussuhdetta luodaan edellytyksiä vanhemmuuden menestykselliselle jakamiselle. Rakkaussuhdetoimintaan osallistuu yhä moninaisempi joukko sateenkaari-ihmisiä. Viedään vertaistoiminnan kokemuksista nousevaa tietoa alan ammattilaisten tietoisuuteen koulutustoiminnan ja kehittämishankkeiden kautta.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoiset ohjaavat 8 Rakkaussuhdetuokiota eri puolilla Suomea.
- Rakkaussuhdetuokioihin luodaan kaksi uutta sisältöä: tuokio teemalla Läheisyys, seksuaalisuus ja seksi, sekä tuokio, johon voi tulla myös ilman kumppania.
- Järjestetään kolme uutta Vuorovaikutus rakkaussuhteessa -viikonloppua eri puolilla Suomea vapaaehtoisten toimesta.
- Kehitetään uusi viikonloppumuotoinen rakkaussuhdekurssi yhteistyössä Parisuhdekeskus Katajan kanssa.

Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen

Paris- ja moniskuntien sekä perheiden ja vanhemmuuden tukeminen erossa ja eron jälkeen on usein ammatillista lähestymistapaa vaativa asia. Tästä syystä yhdistyksen vertaistoiminnassa pyritään panostamaan nimenomaan ennalta ehkäisyyn tekemällä vahvistavaa parisuhdetyötä.

Perhesuhdekeskus aloitti vuonna 2017 sateenkaari-ihmisille suunnattujen ammatillisesti ohjattujen eroryhmien järjestämisen Helsingissä ja täysin uuden valtakunnallisen kurssimuodon kehittämisen yhteistyössä Sininauhaliiton erotyön kanssa. Molemmat eroryhmien muodot perustuvat Suomalaiseen eroseminaariin. Eroryhmien molempia toimintamalleja vakiinnutetaan vuonna 2019 osaksi Perhesuhdekeskuksen toimintaa.

Neuvokeskus on kehittänyt toimivan, ryhmämuotoisen ja vertaisuuteen perustuvan mallin vanhemmuuden tukemiseen eron jälkeen. Vanhemman neuvo -ryhmissä etsitään ammattilaisen ohjauksessa oman vanhemmuuden vahvuuksia ja keinoja tukea omaa lasta eron jälkeen. Vanhemman neuvo -eroryhmän järjestämisestä vastaa yhdistyksen perustoiminta.

Sateenkaariperheiden käytännöllisen ja juridisen neuvonnan tueksi on jo aiemmin luotu Sateenkaariperheen ero-opas -materiaali.

Perhesuhdekeskus tukee sateenkaarevia paris- ja moniskuntia sekä sateenkaariperheitä myös lyhytaikaisella psykososiaalisella tuella erotilanteissa silloin, kun perhe ei ole saanut tukea julkisista palveluista (ks. luku 4.3).

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Järjestetään yksi sateenkaarierityinen eroryhmä Helsingissä iltakurssina.
- Järjestetään yksi valtakunnallinen sateenkaarierityinen eroryhmä (kaksi lähitapaamista ja 6 verkkotapaamista) pk-seudun ulkopuolella.
- Kokeillaan Puhutaan erosta -iltaa Helsingissä ja viedään luento-osuus mahdollisesti myös verkkoon sähköiseen muotoon.
- Kartoitetaan tarvetta ja mahdollisuuksia järjestää sateenkaariperheiden lasten eroryhmä Helsingissä yhteistyössä Kasperin kanssa.

- Järjestetään vuoden aikana yksi ammatillisesti ohjattu, valtakunnallinen Vanhemman neuvo-ryhmä.
- Levitetään ero-opasta sähköisessä ja painetussa muodossa perheille ja ammattilaisille.
- Järjestetään eroteemaisia vertaiskeskustelutilaisuuksia leirien yhteydessä ja Hyvä kysymys-nettipalvelussa

Läheisten toiminta

Perhesuhdekeskus-toiminnan kohderyhmänä ovat myös sateenkaari-ihmisten läheiset, kuten vanhemmat, puoliset, lapset, sisarukset, isovanhemmat ja muut läheiset. Perhesuhdekeskus kehittää läheisille suunnattuja vertaistuen muotoja ja tarjoaa ammatillista tukea haastavissa perhetilanteissa (ammatillinen tuki ks. luku 4.3), jotta hyvinvointi sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä perhesuhteissa lisääntyy. Perhesuhdekeskukselta on toivottu sateenkaariperheiden lapsille suunnattuja vertaistukioita erityisesti Helsingin paikallistiimin toimesta, ja tähän tarpeeseen Perhesuhdekeskus vastaa vuonna 2019.

Tavoitteet

Järjestää sateenkaari-ihmisten (aikuisille) läheisille mahdollisuuksia ja tilaisuuksia tulla kohdatuksi ja kuulluksi oman tilanteensa, hämmennyksensä ja huolensa kanssa. Lisätä sateenkaari-ihmisten läheisten ymmärrystä sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta kohtaan, sekä omaa hämmennystä kohtaan. Tarjota läheisille psykoedukaatiota Läheisinfon muodossa ja voimaannuttaa heitä tukemaan omia sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöihin kuuluvia läheisiään. Lisätä sateenkaariperheiden lasten ymmärrystä sateenkaariperheydestä ja antaa keinoja tilanteisiin, joissa he kohtaavat ennakkoluuloja omaa perhemuotoaan kohtaan. Lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä perhesuhteisiin.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Järjestetään neljä Läheisinfoa eri puolilla Suomea.
- Viedään Läheisinfo verkkoon sähköiseen muotoon ja levitetään tietoa siitä kohderyhmälle.
- Kokeillaan chatteja sateenkaari-ihmisten läheisille.
- Järjestetään sateenkaariperheiden isovanhemmille ryhmä Turun paikallistiimin kanssa yhteistyössä.
- Pilotoidaan sateenkaariperheiden lasten tuokiot ja koulutetaan paikallistiimien aktiivit ohjaamaan tuokioita lapsille omilla paikkakunnillaan.

Verkkovertaistoiminta

Monivuotinen Väestöliiton kanssa yhteistyössä toiminut perheaikaa-toiminta päättyi vuonna 2018. Perheaikaa-sivusto lopetettiin ja tilalle tuli marraskuussa 2018 sen korvaava, uudistettu ja toiminnoiltaan laajempi Hyvä kysymys –sivusto. Verkossa tapahtuvalle vertaistoiminnalle on selkeä tilaus. Verkossa tapahtuva vertaistoiminta tavoittaa ne ihmiset, jotka eivät muuten pääsisi vertaistuen piiriin. Nettivertaituki tavoittaa tuloista riippumatta, kun ei tarvitse olla rahaa matkustamiseen tai leirimaksuihin. Vertaistuki on verkossa mahdollista monenlaisilla pienemmillä ryhmillä, joiden edustajista ei isoimmillakaan paikkakunnilla saisi kokoon kasvokkain kokoontuvaa vertaisryhmää. Anonyymius mahdollistaa hankalimmistakin asioista keskustelun. Verkossa tapahtuva neuvonta tavoittaa monta henkilöä samaan aikaan, jolloin se on hyvin kustannustehokasta.

Tavoitteet:

Hyvä kysymys –sivusto saadaan tehtyä tunnetuksi kohderyhmälle. Pyritään saamaan Perheaikaa-sivuston käyttäjät siirtymään Hyvä kysymykseen. Tavoitetaan perheitä haja-asutusalueelta ja paikkakunnilta, joilla ei ole vertaistoimintaa. Saadaan vertaiskeskustelun piiriin perheitä, jotka eivät kohtaa oman perhemuotonsa kanssa samanlaisia perheitä esimerkiksi perhetapaamisissa.

Perheiden kynnys tulla kasvotusten tapaamaan toisiaan madaltuu. Vanhemmat saavat tukea ajoissa ja uskaltavat hakemaan sitä aiempaa helpommin myös ammattilaisten taholta. Saadaan lisää vapaaehtoisia toteuttamaan verkkotoimintaa. Vapaaehtoisena toimiminen vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja toimii yhdenlaisena vertaistuen kanavana.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Tutustutaan Hyvän kysymyksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja suunnitellaan, kuinka niitä voisi hyödyntää verkkovertaistoiminnassa
- Neuvonta-chat järjestetään 8 kertaa ja vaihtelevalla teemalla oleva ilta-chatteja 2-4 kertaa vuodessa.
- Asiantuntijaluentoja tai podcasteja järjestetään vähintään kaksi ja artikkeleja julkaistaan säännöllisesti.
- Julkaistaan päivitetty versio, alun perin vuonna 2014 julkaistusta, nettiperhevalmennuksesta ja tiedotetaan siitä laajalti vielä lapsettomille
- Vertaistoiminnan koordinaattori rekrytoi ja kouluttaa uusia vapaaehtoisia sekä pitää huolta vanhojen vapaaehtoisten motivoituneisuudesta, jaksamisesta ja täydennyskoulutuksesta.
- Tiedotetaan palvelusta ja siinä vapaaehtoisena toimimisesta paikallisten Setojen ja muiden yhteistyökumppanien tiedotuskanavien kautta, ilmaisjakelulehdissä, sosiaalisessa mediassa, erilaisissa tapahtumissa ja jäsentiedotteissa.

4.2. Vertaistoiminnan kehittämiseen panostetaan neuvonnalla, koulutuksella ja palkitsemisella

Suurin osa vertaistoiminnasta toteutuu vapaaehtoisten järjestämänä. Paikalliset vanhemmat ja vanhemmuudesta haaveilevat organisoivat yhdessä oman alueensa perheille suunnattua toimintaa ja toimivat kanavana alueensa perheiden ja yhdistyksen työntekijöiden välillä. Vertaistoiminnan aktiivit auttavat myös monien valtakunnallisten toimintojen järjestämisessä. Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoiset ohjaavat rakkaussuhdetoimintaa kaikille sateenkaareville paris- ja moniskunnille eri puolilla Suomea. Vapaaehtoiset ovat hyvin erilaisia taidoiltaan ja tiedoiltaan. Vapaaehtoisten tukeminen, kannustaminen ja kouluttaminen näyttelevät tärkeää roolia heidän jaksamisensa ja sitä kautta vertaistoiminnan jatkumisen kannalta.

Tavoitteet:

- Tavoitteena on saada vertaistoimintaan mukaan uusia ihmisiä eri puolelta Suomea, ja saada alulle tai uudelleen käynnistymään vertaistoiminta yhdellä uudella paikkakunnalla toimintavuoden aikana.
- Mukaan toimintaa organisoimaan houkutellaan aiempaa enemmän eri kohderyhmien edustajia, kuten sukupuoleltaan moninaisia, miehiä ja apilaperheellisiä.
- Vapaaehtoiset tutustutetaan toisiinsa entistä paremmin ja yhteistyö kehittyi yli paikkakuntarajojen.
- Pyritään siihen, että vapaaehtoisista koostuva paikallistiimi ottaa vastuun kaikesta oman paikkakunnan vertaistoiminnasta, niin perheille kuin vanhemmille ja vanhemmuudesta haaveileville, suunnatusta. Vapaaehtoisia motivoidaan myös ottamaan vastuuta oman paikkakunnan ammattilaisten ja opiskelijoiden kouluttamisesta.
- Tavoitteena on myös, että vapaaehtoiset jaksavat työssään ja kokevat sen motivoivaksi ja innostavaksi.
- Tavoitteena on, että yhä useammalla paikkakunnalla innostutaan vapaaehtoisten organisoimista pienimutoisista perheleireistä.

- Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoisena voivat toimia kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä. Perhesuhdekeskus huolehtii omien vapaaehtoistensa rekrytoinnista, tukemisesta, kouluttamisesta ja palkitsemisesta.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Vertaistoiminnan koordinaattori ottaa huomioon vuoden 2018 lopussa vertaistoiminnan aktiiveille tehdyn verkkokyselyn tulokset toimintaa kehittäessään.
- 30.–31.3. järjestetään vapaaehtoisille vertaistoi-mijoille jokavuotiset kehittämispäivät, jotka pidetään tällä kertaa kylpylässä, jossakin muualla kuin pääkaupunkiseudulla
- Kehittämispäivillä panostetaan ryhmäytymiseen, hyvien kokemusten ja käytäntöjen jakamiseen sekä tarjotaan koulutusta ja virkistäytymistä.
- Vertaistoiminnan koordinaattori pitää aktiivisesti yhteyttä paikallistiimien vapaaehtoi-siin, toimii tukijana ja innostaja sekä avustaa konkreettisesti etenkin toiminnan alkuun saattamisessa.
- Koordinaattori vierailee mahdollisuuksien mukaan paikkakunnilla tapaamassa vapaaehtoisia ja vertaisryhmäläisiä sekä mahdollistaa yhdistyksessä harjoitteluaan suorittavien opiskelijoiden vierailut eri paikkakunnilla.
- Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautua esim. Setan ryhmänohjaaja- ja kouluttajakoulutuksissa ja niiden täydennyskoulutuksissa.
- Paikallistiimien käsikirjan yhteydessä olevaa tekemisvinkkipankkia kasvatetaan jatkuvasti.
- Rakennetaan nettisivuille paikallistiimien materiaali- ja ohjepankki.
- Vapaaehtoisia muistetaan kehittämispäivien yhteydessä yhteisellä virkistäytymisellä, vuosilahjalla. Lisäksi heitä muistetaan pienimuotoisella joululahjalla.
- Perhesuhdekeskus pitää aktiivisesti yhteyttä omiin vapaaehtoi-siinsa.
- Perhesuhdekeskuksen uusien vapaaehtoisten kanssa rakkaussuhdetoimintaa järjestetään mahdollisimman tuetusti, jotta vapaaehtoiset rohkaistuvat, saavat itseluottamusta ja jatkavat toiminnassa mukana.
- Perhesuhdekeskus toteuttaa virkistys- ja ryhmänohjauspäivän kaikille aktiivisille vapaaehtoisilleen keväällä 2019 Helsingissä.
- Perhesuhdekeskus tarjoaa aktiiveille rakkaussuhdetoiminnan vapaaehtoisilleen pääsyliput Parisuhdekeskus Katajan Parisuhdehuoltamoon syksyllä 2019.

Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten koulutukset vuonna 2019

Loppuvuodesta 2018 vapaaehtoisille tehdyn kyselyn vastaukset käydään perusteellisesti läpi ja tehdään sen perusteella toimenpiteitä koulutusten suhteen. Jos toivetta ja tarvetta on, järjestetään työnohjausta alan opiskelijoiden suorittamana. Tällöin työnohjaaja matkustaa vapaaehtoisten luo heidän kotipaikkakunnalleen. Kaksi kertaa vuodessa vuosikokousten yhteydessä on mahdollisuus järjestää työnohjausta yhteisesti kaikille vapaaehtoisille Helsingissä.

Vapaaehtoisia kannustetaan osallistumaan vertaisohjaajakoulutuksiin. Koulutukseen osallistuvien kulut korvataan.

- Setan, Perhesuhdekeskuksen ja Setan järjestöjen uusi yhteinen ryhmänohjaajakoulutuksen perusosa järjestetään keväällä Helsingissä ja syksyllä muualla Suomessa.
- Perhesuhdekeskus järjestää Rakkaussuhdetuokioiden ohjaajakoulutuksen Oulussa ja syksyllä 2019 uuden viikonloppumuotoisen rakkaussuhdekurssin vertaisohjaajakoulutuksen.
- Nettivertaisohjaajakoulutusta kehitetään sitä mukaan, kun itse tutustutaan uuteen verkkopalveluun, Hyvä kysymykseen (Väestöliiton kumppanuushanke).
- Kehittämispäiviin kuuluu aina jonkinlainen koulutuksellinen osuus. Tapahtumaan osallistuneilta vapaaehtoisilta kerätään aina palaute, jonka pohjalta koulutukselliset osuudet suunnitellaan vapaaehtoisten tarpeita mahdollisimman hyvin vastaaviksi. Vuonna 2019

kehittämispäivien osallistujat koulutetaan ohjaamaan uusia sateenkaariperheiden lasten tuokioita.

- Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuutta osallistua myös ulkopuoliseen, esimerkiksi Kepan, KSL:n ja Sosten, koulutukseen.

4.3. Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta ja tuki

Käytännöllinen neuvonta

Iso osa perhelainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää ei edelleenkään huomioi sateenkaariperheitä, mikä aiheuttaa arjen vastoinkäymisiä perheille. Tähän haasteeseen Sateenkaariperheiden neuvontapalvelu pyrkii vastaamaan. Neuvonta on byrokraattis-käytännöllistä neuvontaa, ei psykososiaalista tukea. Myöskään varsinaiseen juridiseen neuvontaan ei yhdistyksellä ole osaamista eikä resursseja. Perhesuhdekeskus tarjoaa psykososiaalista tukea perhesuhteiden tueksi erityisen haastavissa perhetilanteissa.

Apilaperheet ja erilaiset miesten perheet ovat perhemuotoja, jotka lainsäädäntö ja palvelujärjestelmä tunnistaa kaikista huonoiten. Näissä perheissä vanhempien asema ei usein ole juridisesti turvattua ja moni asia on vanhempien välisten sopimusten varassa. Näiden perheiden on kaikista haasteellisinta saada asiantuntevaa neuvontaa julkisilta palveluntarjoajilta. Vuoden 2018 aikana on tullut toistuvasti esiin, kuinka kumppanuusvanhempien perheet eivät saa tarvitsemiaan vastauksia miltyään virallisilta tahoilta.

Tavoitteet:

Sateenkaariperheillä ja sellaista suunnittelevilla on mahdollisuus saada neuvoja niitä kaivatessaan. Perheet saavat tukea elämäntilanteisiin ja muutoksiin liittyviin haasteisiin ja heitä ohjataan tarvittaessa psykososiaalisen tuen piiriin. Lasta suunnittelevat ja tuoreet perheet saavat luotettavaa tietoa ja ohjeita byrokraatian kiemuroihin ja lasten saamiseen liittyen.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Jatketaan neuvontapalvelun toimintaa puhelin-, sähköposti- ja chat-neuvontana.
- Helsinki Priden yhteydessä on kenellä tahansa mahdollisuus varata aika henkilökohtaiseen neuvontaan.
- Neuvontaa toteuttaa ennen kaikkea vertaistoiminnan koordinaattori. Hänen lisäksi neuvontatehtävää toteuttavat muut työntekijät, hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet. Lisäksi paikallistiimien merkitys neuvoina paikallisessa toiminnassa on korvaamaton. Neuvoa hakevat perheiden lisäksi opiskelijat, perheiden läheiset, ammattilaiset ja toimittajat.
- Apilaperheiden ennalta ehkäisevää neuvontaa jatketaan kokeiluna Perhesuhdekeskus-hankkeen puitteissa

Perhesuhdekeskuksen ammatillinen, psykososiaalinen tuki

Perhesuhdekeskus tarjoaa ammatillista tukea kaikkien sateenkaari-ihmistien perhesuhteiden tueksi niin sateenkaari-ihmisille itselleen kuin heidän läheisilleenkin. Ammatillisen tuen muotoja on kaksi: puhelinpalvelu ja tukitapaamiset. Puhelinpalveluun voi soittaa missä tahansa perhetilanteeseen liittyvässä huoleessa. Tukitapaamisia tarjotaan erityisen haastavissa perhetilanteissa, joihin asiakkaat eivät koe saavansa tukea julkisista palveluista. Asiakkaalle tarjotaan tukitapaamisia 1-5 kappaletta joko Helsingissä kasvokkain, skypein välityksellä tai puhelimitse. Ammatillisesta tuesta vastaa Perhesuhdekeskuksen perhetyöntekijä.

Tavoitteet:

Sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä saavat tukea perhetilanteissaan niin Perhesuhdekeskuksesta kuin tahoilta, joihin heitä ohjataan Perhesuhdekeskuksen palveluista. Hyvinvointi lisääntyy sateenkaari-ihmisten perhesuhteissa.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Jatketaan puhelinpalvelun aukioloa maanantaisin klo 15-17 ja perjantaisin klo 8-10 (poislukien loma-ajat).
- Puhelinpalveluun soittajaa tuetaan tilanteessaan puhelimitse sekä jatko-ohjataan tarvittaessa muihin palveluihin, esim. Transtukipiste, julkiset palvelut, kirkon perheneuvonta tai muut soittajan oman paikkakunnan kartoitetut palvelut.
- Puhelinpalvelun asiakkaita jatko-ohjataan Perhesuhdekeskuksen tukitapaamisiin, mikäli perhetilanne on erityisen haastava ja asiantuntevaa tukea on haasteellista löytää julkisten palveluiden parista.
- Pyritään lisäämään apilaperheiden määrää ammatillisen tuen palveluissa tiedotuksen keinoin.
- Kohdistetaan tiedotusta ammatillisen tuen palveluista läheisille.
- Lisätään varovasti tiedotusta seksuaalivähemmistöön kuuluvien nuorten parissa.
- Puhelinpalvelun yhteydenotot ja tukitapaamiset tilastoidaan ja kertynyttä tietoa analysoidaan palveluiden kehittämiseksi ja kohdentamiseksi tehokkaammin.

Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta. Kurssilla (20 oppituntia) tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin, syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden parisuhteen tyypillisistä sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman perheiden erityishaasteista jne. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä. Valmennuksessa kouluttajina toimivat työntekijät, muut asiantuntijat ja sateenkaariperheelliset kokemuskouluttajat. Valmennuksen tarkemmat sisällöt löytyvät yhdistyksen kotisivuilta. Valmennus on osa yhdistyksen neuvontatehtävää, mutta on myös merkittävä vertaistuen foorumi.

Tavoitteet:

Tarjotaan ajanmukaista tietoa byrokratiasta selviämiseen. Tuetaan ongelmien ennaltaehkäisyä. Kiinnitetään tulevien vanhempien huomiota rakkaussuhdehyvinvoinnin merkitykseen. Tarjotaan mahdollisuus muodostaa vertaisverkostoja ja saada vertaistukea.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Toteutetaan kaksi viiden luennon iltakurssia Helsingissä ja yksi viikonloppukurssi keskisessä Suomessa loka-marraskuussa.
- Tiedotetaan perhevalmennuksen nettikurssista.

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus kysyä asiantuntijalta. Tilaisuuksissa on mahdollista tutustua muihin lasta suunnitteleviin ja vanhemmuuskumppaneita etsiviin.

Tavoitteet

Tavoitteena on että kaikilla lapsiperheellistymisestä kiinnostuneet on saatavilla asiallista tietoa perheellistymisen vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista. Paikalliset vapaaehtoiset rohkaistuvat itse järjestämään tilaisuuksia.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Kannustetaan ja tuetaan vapaaehtoisia järjestämään tilaisuuksia 3-4 kaupungissa vuoden aikana
- Vertaistoiminnan koordinaattori järjestää vuoden aikana koulutuksen vähintään yhdellä paikkakunnalla, jolla ei aiemmin ole ollut Miten lapsia tehdään -tilaisuutta.
- Jokaisen tilaisuuden jälkeen pyritään kasaamaan osallistujista oma alkutaipaleella-ryhmä, johon osallistuu lasta suunnittelevia, odottavia ja lapsen juuri saaneita.
- Tarjotaan alkutaipaleilaisille mahdollisuutta osallistua sateenkaariperheiden perhevalmennukseen.
- Hyödynnetään paikallisten perheiden innokkuutta olla tilaisuuksissa mukana kokemuskouluttajina.
- Järjestetään tilaisuuksia myös erityisille kohderyhmille, kuten miehille, sijaisvanhemmuutta tai sinkkuvanhemmuutta suunnitteleville ja monivanhempaisille perheille.

4.2. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta

Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä

Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä. Tietoisuus taas vähentää ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia.

Tavoitteet:

Tapahtumia järjestetään mahdollisimman monella paikkakunnalla. Yhä useampi perhe rohkaistuu mukaan toimintaan. Paikallismedia huomioi tapahtumat.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- 5.5.2019 järjestetään mahdollisimman monella paikkakunnalla kahdeksannen kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtumia.
- Tiedotetaan tapahtumista hyvissä ajoin kunkin paikkakunnan tiedotuskanavilla.

Pride-tapahtumiin perheisältöjä

Pridet ovat hyvin suosittuja tapahtumia, jotka runsaalla tapahtumatarjonnallaan keräävät suuren osallistujamäärän. Pride-organisaatioiden toimesta tiedotus tavoittaa sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet Sateenkaariperheet ry:n tiedotuksen ulottumattomissa. Prideille osallistuu paljon sellaisia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen edustajia, jotka eivät muuhun vertaistoimintaan osallistu. Perheille suunnatut tapahtumat tuovat uusia osallistujia etenkin paikallistoiminnan piiriin. Pride-tapahtumat toimivat matalan kynnyksen tutumisväylinä. Esittelypöytä ja lapsettomille suunnatut tilaisuudet lisäävät yhdistyksen näkyvyyttä lapsettomalle sateenkaarikansalle ja helpottavat heidän löytämistään yhdistyksen tarjoaman vertaistuen ja palveluiden pariin.

Tavoitteet:

Suurimmalla osalla paikkakunnista, joilla järjestetään Pride, on paikallisten vapaaehtoisten toimesta jotakin perheille suunnattua ohjelmaa. Yhä useampi tulee tietoiseksi yhdistyksen olemassaolosta ja löytää sen palveluiden pariin.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Pitkin vuotta ollaan mukana mahdollisimman monessa Pridessa ympäri Suomea.
- Innostetaan paikalliset järjestämään Pridessa perheohjelmaa sekä ottamaan hoitaakseen yhdistyksen esittelypöydän.

- Työntekijävetoisesti tai koulutetun vapaaehtoisen johdolla järjestetään mahdollisimman monessa Pridessa Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia.
- Erityiskohderyhmille (mies, trans) suunnattuja vertaistapahtumia sijoitetaan pride-tapahtumien yhteyteen

5. Tukipalvelut

5.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen

Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvanut jatkuvasti voimakkaasti ja on nyt reilut 900 henkilöä. Kasvu tulee jatkumaan. Kohderyhmän tosiasiallinen koko kasvaa voimakkaasti. Lisäksi jäsenten määrää kasvattaa yhdistyksen toiminnan laajentuminen. Esimerkiksi sateenkaariperheiden perhevalmennus on tuonut yhdistykselle paljon lisää jäseniä. Toimintansa kautta yhdistys tavoittaa satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä. Kyselyiden mukaan suuri osa toimintaan osallistuvista ei jostain syystä ole jäseniä.

Tavoitteet

Jäsenet kokevat, että he ovat osa tärkeää kansalaisliikettä, ja haluavat tukea yhdistyksen tavoitteiden toteutumista pysymällä yhdistyksen jäsenenä. Ne jäsenet, jotka osallistuvat yhdistyksen toimintaan, saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot toiminnasta. Jäsenyyteen liittyvät prosessit sujuvat nopeasti ja ilman virheitä.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Lähetetään kaikille uusille jäsenille kattava uuden jäsenen tieto- ja materiaalipaketti
- Tehdään joka toinen vuosi jäsenkysely alkuvuodesta
- Määritellään jäsenyysprosessi ja tehdään suunnitelma jäsenhankinnan tehostamiseksi
- Selvitetään yhteistä jäsenrekisteriä Setan jäsenjärjestökentän kanssa
- Rekrytoidaan uusia jäseniä kaikissa itse järjestettävissä tapahtumissa, Facebookissa, uusien nettisivujen rekrytointisivulla ja yhteistyössä Setan kanssa.

5.2. Viestintä

Ulkoisen viestintä

Tavoitteet

Yhdistyksen voimassa olevat perhepoliittiset tavoitteet ovat poliittisten toimijoiden ja palveluntarjoajien tietoisuudessa. Perheiden kanssa työtä tekeillä ammattilaisilla on tietoa sateenkaariperheiden tarpeista ja kokemuksista palveluissa. Yhdistyksen yhteistyökumppanit saavat tietoa ajankohtaisista asioista. Yhdistyksen nettisivut uudistettiin vuoden 2018 aikana.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Tiedotetaan yhdistyksen uusista perhepoliittisista tavoitteista 2018–2022 ja hallitusohjelmataavoitteista 2019
- Tuetaan Setan ja Monimuotoiset perheet -verkoston maakuntavaalitavoitteita julkisuudessa
- Nostetaan yhdistyksen uusia tavoitteita aktiivisesti esille mediassa
- Tehdään julkilausumia yksin ja yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston ja muiden kumppanien kanssa.
- Kirjoitetaan lehtien mielipide-palstoille.
- Tuotetaan erilaisia kirjallisia materiaaleja ammatillisen työn tueksi (ks tiedon tuottaminen)
- Päivitetään ja täydennetään nettisivuilla olevaa materiaalia
- Jaetaan uutiskirje (ks seuraava kohta) myös yhteistyökumppaneille ja päättäjille.
- Perhehoito-hanke tekee laaja tiedotusta lastensuojelun ammattilaisten keskuudessa monia eri kanavia pitkin
- Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta, sateenkaari-ihmisten perhesuhteista sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin.

Sisäinen viestintä

Tavoitteet

Yhdistyksen toimintaan osallistuvat, jäsenet, vapaaehtoiset, luottamushenkilöt ja henkilöstö saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot yhdistyksen toiminnasta, kehittämisestä ja päätöksenteosta.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Tuotetaan vuonna 2018 uudistetuille nettisivuille uutisia.
- Julkaistaan sähköinen uutiskirje 6 kertaa toimintavuoden aikana, ja lähetetään jäsenille ja sidosryhmärekisterin 700 yhteistyökumppanille.
- Kehitetään perheille ja aktivisteille suunnattuja sisältöjä kotisivuilla.
- Vahvistetaan sateenkaarikentälle kohdistuvaa tiedotusta. Viestitään, että Sateenkaariperheet ry on sekä lapsiperheellisten että suunnittelijoiden ja haaveilijoiden yhteinen yhdistys. Vahvistetaan myös viestiä, että yhdistys on miesten, naisten ja muunsukupuolisten yhteinen yhdistys. Samoin mukaan mahtuu eri perhemuodot ydinperheistä apilaperheisiin ja kaikki siltä väliltä.
- Päivitetään yhdistyksen Facebook-sivulla ajankohtaista tietoa yhdistyksen tapahtumista, vaikuttamistyöstä ja mielenkiintoisia uutisia Suomesta ja maailmalta
- Julkaistaan päätösluettelot hallituksen kokouksista
- Lisätään yhteydenpitoa paikallistiimien vapaaehtoisten kanssa alkamalla julkaista hyvin epämuodollista ”paikallistiimin uutiskirjettä”. Uutiskirjeessä tuodaan näkyväksi työntekijöiden työskentelyä ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista. Näin vapaaehtoiset kokevat tulevat paremmin huomioiduksi ja heillä on välineitä vastata osallistujaperheiden kysymyksiin.
- Tuodaan tapahtumakalenteri entistä paremmin ihmisten tietoisuuteen, jotta perheet pysyvät mahdollisimman hyvin ajan tasalla tapahtumista.
- Perhesuhdekeskuksen viestinnässä korostetaan, että keskuksen toiminta on suunnattu kaikille sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen.

5.3. Hallinto

Yhdistyksen toiminnan suuntauksista päättää yhdistyksen yleinen kokous, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Toimintasuunnitelman toteuttamisesta vastaa hallitus, jota johtaa puheenjohtaja. Hallitus kokoontuu 6-8 kertaa vuodessa. Hallituksen esittelijänä toimii toiminnanjohtaja. Yhdistyksen hallintoa ohjaa vuonna 2013 vahvistettu johtosääntö, joka sisältää myös henkilöstöhallinnon suuntaviivat. Johtosääntö on tarkennettu viimeksi kesällä 2018. Muita ohjaavia asiakirjoja ovat paikallistoiminnan tavoitteet ja määrärahojen myöntämisen kriteerit sekä toiminta- ja rahoitussuunnitelma 2014–2022.

Tavoitteet

Huolehditaan, että yhdistyksen hallinto tukee suunnitelmallista ja tehokasta perustehtävän toteuttamista ja tarkkaa taloudenpitoa. Hyvä hallinto huomioi kaikki yhdistyksen toimijat.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Järjestetään kevätkokous la 30.3. paikallistoiminnan kehittämispäivien yhteydessä.
- Syyskokous järjestetään marras-joulukuun vaihteen tienoilla, mahdollisesti 22.11. Syyskokous pyritään järjestämään samalla paikkakunnalla Setan edustajakokouksen kanssa, ja saman viikonlopun aikana.
- Toimintavuoden aikana luodaan useita hallintoa tukevia asiakirjoja toiminnanjohtajan yritysjohtamisen erityisammattitutkinnon osana

Seuranta ja arviointi

Sateenkaariperheet ry:n hallitus ja vuosikokous seuraavat toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista raportoinnin sekä toimintakertomusten ja -suunnitelmien avulla. Hallituksen asettamat työryhmät kehittävät ja valvovat tavoitteiden toteutumista. Työntekijät raportoivat hallitukselle toiminnan toteutumisesta. Keskeisimmille toiminnoille laaditaan tarkennetut toimintasuunnitelmat. Keskeisimmistä toiminnoista, osallistujamäärästä ja yhteydenotoista pidetään kirjaa ja seurataan kysynnän kehittymistä. Jäsenistölle tehdään joka toinen vuosi jäsenkysely, jolla kartoitetaan jäsenten toiveita, tarpeita ja kokemuksia yhdistyksen toiminnassa mukanaolosta.

Leireistä ja perhevalmennuksista kerätään aina palaute osallistujilta. Vaikuttamistoimintaa arvioidaan yhteistyössä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa osana Kaikkien perheiden Suomi –hanketta. Kaikkien hankkeiden toteutumista arvioidaan Suunta-työkalun avulla.

Henkilöstö

Vuoden 2019 alussa yhdistys työllistää kahdeksan työntekijää, joista viisi hanketyöntekijöitä. Toimintavuoden aikana rekrytoidaan yksi uusi vakituinen asiantuntija-työntekijä, jos Stea myöntää sille rahoituksen.

Työntekijöiden osaamista ja jaksamista tuetaan säännöllisellä koulutuksella ja virkistyspäivillä. Esimiestyötä tuetaan johtosäännöllä, joka sisältää henkilöstöohjeen. Toteutetaan työterveyshuoltoa yhteistyössä Diacorin kanssa työterveyshuollon toimintasuunnitelman pohjalta. Tarjotaan koko henkilöstölle yleislääkäritasoinen sairaanhoito sekä liikunta- ja kulttuurisetelit. Toiminnanjohtaja suorittaa toimintavuoden aikana yritysjohtamisen erityisammattitutkinnon.

Toimitilat

Sateenkaariperheet ry:n toimitilat sijaitsevat Helsingissä, Hämeentie 29. Toimitila on 230 neliön kokoinen ja koostuu kahdeksasta työhuoneesta ja kahdesta ryhmätilasta. Toimitilassa on riittävästi tilaa myös tuleville hankkeille.

Talous

Yhdistyksen taloudelliset resurssit ovat kasvaneet vauhdikkaasti ja kasvu tulee jatkumaan. Rahoitus perustuu pääosin Veikkausvoittovaroihin. Yhdistyksessä pitkään toimineet OKM:n rahoittamat hankkeet päättyivät vuonna 2018. Muita rahoittajia ovat Kansan sivistystyön liitto, ulkoministeriö sekä Helsingin, Turun ja Tampereen kaupungit. Kaupunkien avustukset ovat nousseet tasaista tahtia. Toimintaa rahoitetaan ajoittain myös apuraharahoituksella. Tuottoja saadaan lisäksi osallistumismaksuina, lähinnä leiritoiminnasta. Näillä tuotoilla katetaan osa leirikeskusten perimistä maksuista. Oman varainhankinnan tuotot ovat jäsenmaksuja, lahjoituksia ja pienehköjä tarvikemyynnin tuottoja. Oma varainhankintaa on viime aikoina tehty myös Facebookissa yhteistyössä Seta ry:n kanssa.

Vuoden 2019 budjetissa varsinaisen toiminnan kaikki kulut ovat 795 900 euroa. Yleisavusteisen perustoiminnan kulut ovat 322 900 euroa. Perustoiminnan kuluja on lisätty seuraaviin käyttötarkoituksiin: paikallistoiminnan toimintakuluihin, valtakunnallisen vertaistoiminnan toimintakuluihin, vertaistoiminnan kehittämisen toimintakuluihin ja lisääntyneisiin toimisto- ja hallintokuluihin yhteensä 25 000 euron arvosta. Neljännen vakituisen työntekijän palkka- ja sivukuluihin on varattu 50 000 euroa. Stealta haetaan korotusta yleisavustukseen näiden kulujen kattamiseksi.

Toimenpiteet vuonna 2019:

- Talouden seuranta toteutetaan vuosittain vahvistettavan taloussäännön mukaisesti.
- Taloussuunnittelua ohjaa hallituksen vuonna 2014 vahvistama Toiminta- ja rahoitussuunnitelma 2014–2021
- Paikallistoiminnan määrärahat jaetaan ja niiden käyttöä valvotaan vuonna 2014 vahvistettujen kriteerien perusteella

Liite 1: Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintasuunnitelma

Kaikkien perheiden Suomi Tarkennettu toimintasuunnitelma 2019

Kaikkien perheiden Suomi -hanke on Monimuotoiset perheet -verkoston vaikuttamistyön hanke, jota STEA rahoittaa. Verkosto koostuu järjestöistä, jotka paneutuvat perhe-elämän erityiskysymyksiin kukin omasta näkökulmastaan. Järjestöjen kohderyhmiä yhdistävät arkielämää hankaloittavat lait ja käytännöt, jotka eivät tunnista kaikkia perheitä. Monimuotoiset perheet -verkoston kaikki kymmenen järjestöä ovat mukana toteuttamassa Kaikkien perheiden Suomi -jatkohanketta vuosien 2017 – 2019 aikana.

Tarkoitus ja tavoite

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen tarkoitus on tehdä perhepolitiikan ja -työn kehittämis- ja vaikuttamistyötä kymmenen itsenäisen järjestön laajana ja tiiviinä yhteishankkeena.

Tavoitteena on tunnistaa järjestöjen kohderyhmiä yhdistäviä yhteisiä haasteita, etsiä niihin ratkaisuja ja viedä näitä ratkaisuja palveluiden ja lainsäädännön kehittäjien tietoisuuteen. Hanke mahdollistaa järjestöjen välisen tiiviin verkostotyöskentelyn ja yhteisten vaikuttamistyön työkalujen kehittämisen.

Toiminta

Vuoden 2018 toiminnan painopisteenä on työn ja perheen yhteensovittamisen parantaminen monimuotoisten perheiden osalta, yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Erityishuomio on niissä perherakenteeseen liittyvissä tekijöissä, joilla on vaikuttavuutta työhön pääsemiseen, työssä pysymiseen ja siinä jaksamiseen.

Toimintakauden tavoitteena on työelämään liittyvän tiedon kerääminen, tiedon vieminen päättäjien, palvelujärjestelmän sekä työelämätoimijoiden tietoisuuteen.

Vuonna 2019 hankkeessa toteutetaan seuraavia toimia:

- toteutetaan eduskuntavaalikampanja 2019 sekä mahdollisesti maakuntavaalikampanja 2019, jos maakuntavaalit toteutuvat
- vaikutetaan aktiivisesti hallitusneuvotteluihin ja hallitusohjelmaan
- pyritään tapaamaan uudet eduskuntaryhmät
- verkoston jäsenjärjestöjen hallitukset tekevät päätökset verkoston vakiintuvaan toimintaan osallistumisesta sekä nimittävät edustajansa verkostoon
- Viedään ”Monimuotoiset perheet työelämässä” -materiaalia ja sen sisältöjä aktiivisesti työelämän toimijoiden tietoisuuteen
- järjestetään verkoston jäsenjärjestöjen toimijoille em. materiaaliin pohjaava työelämän vaikuttamisen seminaari

- tuotetaan vuosien 2013–2019 kokemusten pohjalta monimuotoisten perheiden aseman kehitystä ja tulevia kehitystarpeita kuvaava ”tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen”, joka toimii myös verkoston tulevan toiminnan strategiatyökaluna
- haetaan verkoston toiminnalle pysyvää rahoitusta
- toteutetaan loppuarviointi ja -raportti
- varmistetaan osaltamme, että tekeillä olevaan monimuotoisia perheitä koskevassa perhevapaaudistuksessa kaikki erityistilanteet ovat valmistelijoiden tiedossa
- Valmistaudutaan ensi hallituskaudella suunniteltuun perhevapaaudistukseen kirkastamalla verkoston linjauksia sekä tekemällä puolueiden perhevapaamalleista vertailu
- tehdään viestintäkokeiluja haastavien asioiden puheeksi ottamisen tueksi (esim. sarjakuvakampanja työelämän haasteista)
- jalkautetaan verkoston yhteiset poliittiset tavoitteet vuodelle 2019-2022 (esimerkiksi haastetaan puolueiden jäseniä tekemään puoluekokousaloitteita verkostolle tärkeistä teemoista sekä tavataan keskeisten eduskuntaryhmien edustajat)
- julkaistaan järjestöiltä ja perheiltä kerätyn tiedon pohjalta työelämän haasteita ja hyviä käytäntöjä summaava ”Monimuotoiset perheet työelämässä” - materiaali
- osallistutaan vaalitulaisuuksiin, puoluekokouksiin, puolueristeilyille ja muihin poliittisten vaikuttajien kokoontumisiin

Lisäksi

- toimitaan Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksen kärkihankkeen ohjausryhmässä 2017 – 2019
- Tehdään yhteistyötä monimuotoisia perheitä tutkivien tahojen sekä WeAll - tutkimushankkeen kanssa monitieteisen tutkimustiedon lisäämiseksi perheiden monimuotoisuudesta
- tehdään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen, ammattikoulujen, yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa monimuotoisia perheitä koskevan tiedon saamiseksi osaksi perheitä kohtaavien ammattilaisten koulutusta
- osallistutaan perheitä kohtaavien ammattilaisten kehittämispäiville, messuille ja seminaareihin
- seurataan hankkeen kuluessa aktiivisesti työelämän, perhepolitiikan ja palvelujen kehittymistä ja reagoidaan esiin nouseviin monimuotoisia perheitä koskeviin kysymyksiin
- toimitaan asiantuntijajäsenenä Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa 2016–2019
- toimitaan asiantuntijajäsenenä Ev. lut. kirkon kasvatus- ja perheasiain neuvottelukunnassa 2017 - 2020
- Verkoston tavoitteiden mukainen poliittinen vaikuttamistyö; yhteiset lausunnot ja kannanotot
- Kartoitetaan kriisiavun saamisen kriteerejä ja tuotetaan verkoston järjestöjen kesken ehdotus optimaalisesta toimintamallista kriisitilanteissa palvelujärjestelmän ja päättäjien käyttöön
- Tuotetaan viestintäsuunnitelman pohjalta suunnitellut materiaalit ammattilaisten käyttöön

- Kootaan hankkeen www-sivuille lisää tietoa perheiden monimuotoisuudesta ja monimuotoisten perheiden erityistilanteista
- Kerätään yhteistyöverkostoja, jotka mahdollistavat hankkeen juurruttamisen

Arviointi

Hankkeen arviointi on jatkuvaa ja toteutuu työntekijöiden, johtoryhmän sekä yhteistyökumppaneiden yhteistyönä. Arvioinnissa käytetään työntekijöiden laatimia mittareita työn tuloksellisuudesta, työhön sitoutumisesta, yhteistyön sujuvuudesta ja työn vaikuttavuudesta.

Vuoden 2018 lopussa toteutetaan johtoryhmälle arviointikysely, joka tulee osaksi loppuraportointia. Vuoden 2019 kevään aikana toteutetaan sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille tarkoitettu arviointikysely verkoston toiminnasta.

Hallinto ja talous

Hanke on saanut STEAN:n projektirahoituksen vuosille 2017 -2019. Ulkopuolista rahoitusta ei ollut. Hankkeen budjetti vuodelle 2018 oli edelliseltä vuodelta siirtyvät avustukset huomioiden 208619,62 euroa.

Hankkeen menot tulevat olemaan vuonna 2019 arviolta **213 000,00** euroa. Hankkeen suurimmat kulut vuonna 2019 ovat henkilöstökuluja, eduskuntavaaleihin liittyviä kuluja, tapahtumajärjestelykuluja, materiaali- ja painatuskuluja sekä seminaari- ja konferenssijärjestelykuluja.

Talousasioita sekä toimintasuunnitelman toteutumista seurataan johtoryhmän kokouksissa. Vuoden 2019 talousarvio hyväksytään johtoryhmässä sekä hankkeen hallinnollisena valvojana toimivan Sateenkaariperheet ry:n hallituksessa ja vuosikokouksessa. Taloutta koskevat päätökset viedään johtoryhmän kokouksiin ja tehtyjä päätöksiä noudatetaan.

Työn etenemistä ja tavoitteiden mukaista toimintaa valvotaan johtoryhmän toimesta.

Hankkeen johtoryhmässä toimivat Monimuotoiset perheet verkoston järjestöjen toiminnanjohtajat. Johtoryhmä kokoontuu vuoden 2019 aikana neljä kertaa.

Monimuotoiset perheet -verkosto

on kymmenen suomalaisen perhejärjestön yhteistyöverkosto, johon kuuluvat Adoptioperheet ry, Familia ry, KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Verkosto koordinoi Kaikkien perheiden Suomi -hanketta, jonka tehtävänä on kerätä ja levittää tietoa monimuotoisten perheiden erityistilanteista.

www.monimuotoisetperheet.fi